

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravištvu prejemam:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi ačajo.
 Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju) telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno in praznično.

Inserati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin.
 Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
 Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.
 Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
 „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6:50	četrt leta 6:50
na mesec 2:30	na mesec 2:30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
 Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Državni zbor.

Dunaj, 11. novembra.

Rusini so danes sklenili: obstrukcija se nadaljuje. Sklep je le naravna posledica dejstva, da so se pogajanja radi galske deželnozborske volilne reforme razbila. Jutri hoče ministrski predsednik poskusiti ali se dajo v Lvovu že popolnoma pretrgana pogajanja morda na Dunaju obnoviti. Povabil je načelnike volilno-reformnih nasprotnikov h konferenci.

Vse kar od njih zahteva je, da obljubijo pasivno asistenco kadar se bi volilna reforma v galskem deželnem zboru obravnavala. Za to jim baje nudi nove koncesije, menda pač v sporazumu s poljskim blokom in Rusini. Reakcionarni voditelji so prišli na Dunaj pod duhovnim nadzorstvom. Oba protagonist v boju proti poljsko-rusinski spravi, nadškofa Bilczewski in Teodorovicz sta tudi na Dunaju, na zunaj le kot »prosta udeležnika« škofovskih konferenc, ki so danes pričele, v resnici pa pač odločilna faktorja v političnih pogajanjih jutrajšnjega dne. Ako ima vlada res ono trdno voljo sanirati galske razmere, kakor to vedno deklarira in ako ne izrablja galskega konflikta le zopet v svrhe svojega »divizijskega« sistema, kakor to mnogi trdijo, potem ji ne more biti nemogoče premagati končno odpor merodajnih nasprotnikov volilne reforme, namreč škofov. Cerkev in država sta si pri nas najožji zavezanci in škofje niso nikdar nedostopni energično izražanim željam merodajnih krogov. — V rusinskih krogih se trdi, da ni nikakega znamenja, da bi nastal v položaju odločilen preobrat. Dokler pa takega preobrata ni, tako dolgo tudi ni povoda spreminiti parlamentarno taktiko.

Finančna reforma visi torej slej ko prej v zraku. Splošna nervoznost strank, ki so se napram javnosti in napram vladi zavezale, da jo na vsak način izvedejo, postaja od dne do dne večja. Nemški »Nationalverband« je že začel dolžiti vlado, svojo pokroviteljico in v današnji »Verband« seji je stavil poslanec Wolf celo predlog, da se naj onemogoči delegačno zasedanje, dokler ne bo finančna reforma izvedena.

Nationalverbändlerji so se seveda tega obstrukcionističnega predloga močno ustrašili, predno pa so ga odklonili, je prišlo do silno burne debate, tekmo katere je načelnik Nationalverbändera dr. Gross podal demisijsko. Seveda le radi »lepšega«, ker si je kmalu premislil. Vse kliče na boj proti obstrukciji — toda nikdo se v boj ne upa.

Za danes je napovedal ministrski predsednik odgovor na češko interpelacijo radi uvedbe komisarijata na Češkem.

Poročali smo že, kako so napeli Nemci in vlada vse sile, da preprečijo otvoritev debate. Že se je zdelo, da se bo načrt posrečil. Krščanski socialci, nemški socialni demokrati so bili takoj za to idejo, Italijani so še danes obljubili pomoč, s klerikalnimi Slovenci so se vodila pogajanja, da se pridružijo lepi koaliciji ali pa vsaj prisokojijo z absenco na pomoč. Bilo je takorekoč že gotovo, da bo debata propadla in Čehi so se že jezni in ozlovoljeni pripravljali, da dvignejo proti kabinetu vsaj obtožnico radi ustavolomstva. — Toda na mah se je položaj spremenil. Vlada je naenkrat svojim vernim izjavljala, da ne polaga nikake važnosti na to, da se debata prepreči, skoraj se je izvedelo, da bodo slovenski klerikalci glasovali z ostalimi Slovani, da bodo votirali Italijani za otvoritev debate in da so krščanski socialci sklenili se udeležiti glasovanja le v pričem številu. Večina za otvoritev debate je bila s tem zasigurana.

Kaj se je bilo zgodilo? Češki agrarci so napravili jako spretno taktično potezo. Izjavili so, da bi odklonitev debate vplivala na njihovo razpoloženje pri razpravi o finančni reformi. Vlada in »protidebatna« koalicija so ta migljaj s kolom takoj razumeli: češki agrarci groze podpirati rusinsko obstrukcijo! Tega bi bilo še treba, da se parlament že kar jutri razruši.

Tako je grof Stürgkh danes zvečer na češko interpelacijo odgovorjal in parlament bo o njej debatiral. Načelniki strank se odločijo najbrž za prireditev paralelnih sej, ker se bo debata pač razvila v obširno razpravo o celem našem notranje-političnem položaju.

V zbornici so prebirali danes poslanci obsežno brošuro — obtož-

nico kranjskega učiteljstva proti barbarstvu klerikalizma, katere je bila sedaj razposlana parlamentarnim krogom v nemškem prevodu: Die Taten sprechen. Že svoj čas je bil izšel v »Südslav. Rundschau« iz te strašne knjige. Kratak izvleček in je vzbudil v parlamentu splošno pozornost. Koliko večji vtisk bodo napravila še le cela brošura s svojimi naravnost neverjetnimi in vendar tako resničnimi navedbami. Prišla je ravno pravem času, ko se nahajajo v zbornici takozv. učiteljski predlog v razpravi. Nekateri poslanci s katerimi smo imeli priložnost o brošuri govoriti, so izjavili, da bi tako žalostnega gradiva pač ne moglo zbrati učiteljstvo niti ene druge dežele. Največji vtisk napravljajo slike o preganjanju učiteljskih rodbin.

V proračunskem odseku se je nadaljevala razprava o izseljeniških skandalih. Posl. Stapiński je nadaljeval svoj že v zadnji seji pričeti govor ter se branil na vse kriplje proti raznim očitanjem. Za njim je govoril njegov glavni nasprotnik grof Lašocki, toda precej rezervirano. Debata se vrši sploh jako previdno.

Zanimiv je predlog, ki ga je stavil v zbornici češki posl. Vaněk, da naj se ustavijo subvencije Austro-Amerikani in Canadian Pacific družbi, dotične vsote pa se naj porabijo za gradnjo cenenih in zdravih stanovanj.

Zbornica je poslušala izvajanja grofa Stürgkha popolnoma mirno. Le tu in tam se je odzval iz čeških radikalnih vrst kak medklac, ne da bi zbudil poseben odmev. Hladno molčanje je sledilo odgovoru ministrskega predsednika; skoraj pa so to molčanje prekinili živahni klici Rusinov, pritožujočih se, da se je vlada sicer odločila poseči v politične spore na Češkem, napram Galiciji pa da kaže popolno apatijo.

Na predlog posl. Stančka je nato pričelo poimensko glasovanje: da se naj v jutrnji seji prične o Stürgkhovem odgovoru debata. Napetost je bila velika, ker so kazale poljske klopi velike vrzeli. Predlog je pa vendar zmagal z 202 : 186 glasovom.

Sodne razmere.

In še odgovor na članek nemških listov: »Ein Ansturm gegen die untersteirischen Gerichte«.

V tem članku se zagovarja sistem, ki sta ga uvedla Pitreich in Hohenburger pri naših sodiščih, pa na tako neroden, a obenem zloben način, da ni moči molčati.

Pisec zahteva, da bi smel sodnik samo ta postati, ki razume svojo stroko in jezik, mora pa še baje imeti nekoliko višje in splošne omike, mora znati občevati, kakor se to za sodnika spodobi.

V svoji domišljiji domneva, da imajo nemški kandidati vse te lastnosti, samo pri slovenskih kandidatih se pogrešajo. Ni li to hinavščina; ni li znano vsakemu uradniku in služabniku v Celju, da nemški kandidati, ki vstopijo pri sodišču, večinoma sploh ne razumejo slovenščine, da se morajo začeti slovenščine šele učiti, da slovenskih strank niti najmanj ne razumejo in da morajo zaradi tega slovenski kandidati mnogo več delati, kakor oni? Neresnica je tudi, da bi nemški kandidati več znali, kakor slovenski.

Pokojni glasoviti profesor rimskega prava v Gradcu dr. Demelius je pred leti, ko je še predaval in izpraševal na tamošnjem vseučilišču, opetovano se izrazil, da je vsakokrat vesel, kadar pride Slovenec k skušnji, ker ve, da so Slovenci brihtni in se res uče. To je rekel Nemec. Mož pa, ki je ta članek pisal, odreka slovenskim kandidatom celo zadostno strokovno znanje! Ne in stokrat ne!

Naši nemški sodniki sami dobro vedo, kdo jim pri delu več pomaga, nemški ali slovenski kandidat.

In zdaj še celo znanje jezika. — Slovenski kandidati znajo oba jezika, ker sta bila oba zanje skozi celo gimnazijo obligatna. Pri maturitetni skušnji izprašujejo se iz obeh jezikov. Nemci navadno še niti kot prosti predmet ne obiskujejo slovenščine, ker tam so svoje slovenske sosolce samo zaničevali.

In šele omika? Kako da se kaže ta višja omika, ni rečeno, ravnotako ne, v čem da kažejo nemški kandidati lepšo oliko. Najbrže so nemški kandidati bolj oblečeni, hodijo večkrat na kako nemško zab-

vo, se kažejo pogostoma v nemški družbi. To je morebiti res! Slovenski kandidati so navadno z dežele doma, stradati morajo na gimnaziji, ne manjše potem na vseučilišču in stradati morajo tudi še v sodni praksi.

Se celo za obiskovanje jezikovnega tečaja dobijo nemški kandidati več podpore, najbrže zato, ker se prej na gimnaziji niso slovenščine učili in bi zaradi neznanja drugega deželnega jezika niti ne bili smeli biti sprejeti v državno službo, Slovenci pa manj zato, ker morajo delati več namesto svojih nemških kolegov in ker več znajo, kakor Nemci.

Piscu niti znano ni, da mi čisto slovenskih gimnazij vsaj na Kranjskem in Štajerskem nimamo in da se celo na nižjih gimnazijah podučuje več predmetov v nemškem kakor v slovenskem jeziku.

Slovenci, čeravno se po trditvi onega članka v šoli manjše nemščine nauče in več slovenščine, pozabijo baje pozneje na vseučilišču spet svoj materni jezik. Pamenen človek se mora taki doslednosti pač smejati. Pitreich in Hohenburger sta dobila slabega zagovornika.

Kaj pa delajo tedaj ti slovenski kandidati na vseučilišču? Ko bi res pozabili slovenski jezik, bi se morali vsaj naučiti češki jezik; — nemško baje ne znajo, slovensko so pozabili, mutasti pa tudi niso postali — to bi pa ravno zopet kazalo, kako hitro se nauče naši fantje drugi jezik in da šteje vsak slovenski kandidat, kar se tiče jezikovnega znanja, najmanjše za dva nemška kandidata.

Po onem članku bi človek skoraj mislil, da sodnika dandanes najboljše priporoča lepa obleka ter dobrikanje in prilizovanje pri predstojnikih.

Zaraditega, ker večina naših nemških sodnikov tako misli, je ugled našega pravosodstva že tako trpel.

Nekdaj so vladali taki nazori v politični službi; tam sedaj v nižjih in srednjih službah teh staro- in srednjeveških načel ne upoštevajo več. Taka načela pa še dandanes resno zagovarjajo sodniki! Tako bi lahko bil govoril kak uradnik pred letom 1848., pa sramota je, da se še dandanes tako piše.

Na češki univerzi se baje slovenski dijaki vzgajajo v fanatične panslaviste. To je stara pesem. Vsak

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanosti.

Spisal L. C.
(Dalje.)

»No, se bodeta pa vzela,« ponavljal je porogljivo Rak Srebtrove besede, »zelo pametno in hitro si rešil to stvar. Na kaj naj se pa vzameta, te vprašam, ti srečni oče in posestnik najboljšega petelina v Brezovici. Ali se bodeš ti umaknil temu petelinu in mu izročil posestvo, da bodo potem ljubljanske nezakonske matere trgale kos za kosom od tega posestva za svoje nezakonske otroke? Ta bi bila lepa, da bi dal jaz svojo hčer k hiši, ki bi morala skrbeti za kopo tujih nezakonskih otrok, ki bi toliko časa žrli hišo, da bi jo požrli. Iz te moke pa že ne bo kruha, moj ljubi Matevž, to ti povem, jaz, Urban Rak, ki še nisem nikdar prepozno vstal. Sedaj te zopet vprašam, kako hočeš vrniti kot oče svojega petelina moji hiši njeno dobro in pošteno ime?«

»Jaz ne vem drugega izhoda,« odvrnil je že veliko bolj ponižno Matevž Srebtrot, »nego da naj se, če

se imata že rada in če je stvar že taka, da bo kmalu vedel tudi ves svet za to, da naj se vzameta. Če pa ti misliš, da se jima ni treba vzeti in da bode šlo tudi brez zakona, se ti pa ne bodem ustavljal...«

»Torej pri stari, poštenu Rakovi hiši naj bi zibali nezakonskega otroka!« zagrmel je ves divji Urban Rak in udaril s pestjo po mizi. »To bi bilo tebi všeč, da bi potem skozi devet fara vlekli pošteno Rakovo hišo ljudje skozi zobe. Tudi iz te moke ne bo nič kruha! Vzela se bodeta, vzela, tvoj lepi sin France in moja zapejlana hči, toda drugače kakor si predstavljáš ti v svoji samopašnosti. Ti morda misliš, da bodem izpraznil za tvojega lepega petelina vse svoje šrambe, in skrinje in mu natrosil kos zlatega zrna, da bode ž njimi nakrmil do sitega ves oni nezakonski zarod, katerega je tekotem svojega vojaškega službovanja zaplodil po Ljubljani, in da bode še toliko ostalo, da bo lahko še nadalje brezskrbno petelinil za žulje Rakove hiše. Tako se nisva zmenila in se nikdar ne bodeva, niti s teboj, niti s tvojim lepim sinom. Nasprotno se bode stvar uredila tako, kakor ti sedaj povem. Jaz bodem kupil svojih hčer Hrastarjevo posestvo v Orehovljah, ki je ravno sedaj dober kup na prodaj, ter to posestvo prepisal takoj na svojo hčer, na katere ime ostane tudi prepisano

za vekov veke, da ne bode mogel priti nezakonski zarod tvoje prelepega sina do Rakovih žuljev. Kupnina bode znašala približno nekaj nad 50.000 kron in polovico te kupnine bodeš ti poprej meni v gotovini odštel na roko, da bodeš vsaj vedel ceniti veliko čast, če se ima pri hiši takega petelina.«

Matevž Srebtrot je kar prebledel, ko je slišal, da bode moral šteti Raku 25.000 K, v sled tega je zelo ponižno in pohlevno odvrnil Raku: »Kje pa naj bi vzel jaz 25.000 K, da bi jih tebi odštel, ko vendar veš, da je pri moji hiši sicer veliko polja, travnikov, gozdov in živine, toda malo gotovine. Ne rečem, da bi nič ne dal za sina, če vzame tvojo hčer, največ kar bi mogel dati, bi bilo 4000 K in še za te bi se moral zadolžiti. Vendar pa hočem napraviti to žrtev za sina tebi na ljubo, samo da ostaneva še nadalje prijatelja in da še bode ta stvar iztekla v tvojem smislu.«

Nato sta se začela možakarja po kmečki navadi trgati in prerekati kakor pri kaki kravji kupčiji za ono vsoto, ki naj bi jo odštel Matevž Srebtrot Urbanu Raku, da bi poslednji dal svojo hčer Srebtrotovemu sinu. Srebtrot je počasi nekoliko pridajal k prvotno obljubljeni vsoti 4000 K, Rak je pa zopet polagoma nekoliko odnehaval od zahtevanih 25.000 K, pri če-

mur sta oba s primernim priduševanjem drug drugemu zatrdjevala, da eden ne primakne več niti vinarja, drugi pa da zopet ne odneha več niti ficka. Konec tega barantanja, prerakanja in pogajanja je bil pa ta, da je obljubil Srebtrot odšteti Raku za nakup Hrastarjevega posestva za njegovo hčer Franciško pod pogojem, da vzame za moža njegovega sina Franceta, okroglo vsoto 10.000 kron, pri čemur sta možakarja še uganila, da naj to ostane med njima, da ne bi zvedel za to nezakonski zarod, ki bi v tem slučaju morda poskusil s tožbami kaj doseči za se. Tudi sta se možakarja še domenila, da mora France Srebtrot izdati pravoveljavno izjavo, da nima od svoje očeta nič več tirjati ter da se odpove vsaki dedščini.

Tako sta postala kar čez noč Rakova Franciška in France Srebtrot srečen ženin in srečna nevesta. Ker je par dni nato kupil Rak Hrastarjevo posestvo, se je potem tudi takoj naročilo oklice in sicer kar enkrat za trikrat, kar je Urban Rak kot odlični katoliški veljak brez vsakega zadržka mogel doseči, da ne bi ljubljanske nezakonske matere pri poroki delale kakšnih sitnosti. Poroki je pa sledila velikanska kmetska svatba, vredna ugledne Rakove hiše in tako bogate neveste; pilo, jedlo in plesa-

lo se je tako imenitno, da ljudje gotovo 20 let ne bodo pozabili te imenitne svatbe.

Po svatbi sta pa mlada zakonca nastopila svoje gospodarstvo na Hrastarjevem posestvu. Da bi mu ljudje ne mogli očitati, da je samo mož svoje žene in da pri njegovi hiši krilo gospodari, je pa mladi France Srebtrot prigrabil pri obrtni oblasti takoj izvrševanje lesne trgovine in skoro tudi pritrtil na Hrastarjevo hišo črno desko z bliščim napisom: »France Srebtrot, lesna trgovina.«

XXV.

Le slabič se udaje brez boja
in trepeče prekrižanih rok.

A š k e r c : Mučeniki.

Med tem je začela potekati opravina doba staremu občinskemu odboru, na čegar čelu je stal pokojni Blaž Novak, katerega je pa po njegovi smrti kot prvi občinski svetovalec nadomestoval do novih volitev nadučitelj Fran Kovač.

Občinske volitve v Orehovljah so se kakih 30 let nazaj vršile vedno mirno, čeprav je bila udeležba vedno znatna. Ob vsestranskem pritrjevanju so se vedno izbrali in volili v občinski odbor taki možje, ki so imeli

značajen Slovenec, ki svoje narodnosti ne izda, je pri naših nasprot-nikih že nevaren panslavist.

Nemec je lahko najradikalnejši mož, lahko več govori o Nemčiji, kakor o Avstriji, lahko ima ali nosi na sebi Bismarckovo sliko, lahko ra-bi v uradu verižico ali svinčnik v nemških barvah. To vse naših pred-stojnikov prav nič ne moti v prepri-čanju, da postanejo tudi taki možje nepristranski sodniki.

Ti ljudje so, kakor hitro stopijo iz vseučilišča v pravno prakso, mnogokrat tako naduti, da nočejo občevati s svojimi slovenskimi kole-gi, da skoraj ne poznajo in ne poz-dravljajo slovenskih sodnikov, še manje drugih Slovencev; tedaj tudi ne morejo biti nepristranski sodniki, ker delajo na preočiten način razlo-ček med Slovenci in Nemci, tako da Slovenci ne morejo imeti zaupanja do njih.

Slovenec, ako ne zahajajo radi na graško vseučilišče, se to ne more zameriti. Skušnje, ki jih imajo naši dijaki iz Gradca, niso prav nič vab-ljive.

Zakaj bi se pa dali tam prezirati, poniževati, zoperstavljeni, dočim uži-vajo v Pragi vsaj gostoljubnost?

Ako se nauče v Pragi še kak tretji jezik, jim to gotovo ne more škodovati. Na ta način nadkrilijo svo-je nemške tovariše še bolj.

Prav smešna je trditev, da uži-vajo naši slovenski sodniki razne prednosti pred Nemci, ker jih je že več dobilo dopust in ustanove, da so mogli hoditi na nemška vseučilišča nadaljevat svojo izobrazbo.

To ni nobena dobrota. Znano je, da hrepimo Slovenci že dolga le-ta po slovenskem vseučilišču. Da bi nas vlada vsaj nekoliko pomirila, je določila malo število ustanov v to svrhu, da se izobrazijo slovenski pravniki na nemških vseučiliščih in bi se na ta način poskrbelo za pri-merno število slovenskih profe-sorjev.

Nam bi bilo veliko bolj všeč slo-venko vseučilišče, kakor te ustano-ve, katere nam pisec očita.

Ako uživa Slovenec res ustano-vo, ali pa je tu in tam pozvan v mi-nistrstvo, so to posebne izjeme; to so tako nadarjeni možje, da bi kje drugje gotovo zasedli najvišja mesta.

Kamorkoli se obrnemo na Spod-njem Štajerskem, Koroškem in Kranjskem, povsod najdemo na vi-šjih in boljših mestih same Nemce. Predsedniki, državni pravdniki so v Celovcu, Mariboru, Celju, Ljubljani sami Nemci. V Celovcu sploh ni nobenega slovenskega sod-nika. Pri nadsodišču v Gradcu je iz-med 16 nadsvetnikov samo en Slo-venec, pri najvišjem sodišču sploh ni nobenega Slovenca.

Število nadsvetnikov in svetni-kov v Celju in Mariboru je z ozirom na razmerje slovenske in nemške narodnosti naravnost sramotno za nas.

Povsod se slovenski svetniki zapostavljajo, češ, trpeti vas mora-mo, dasiravno vas ne maramo.

To postopanje je očitno. V personalnih senatih so ali vsi ali morda razun enega slučajno starej-šega Slovenca sami Nemci, da sploh nobene kontrole ni in so vsi sodniki v okrožju glede kvalifikacije iz-ročeni na milost in nemilost možem druge narodnosti.

Pri okrožnem sodišču v Celju sodeluje v kazenskem senatu svet-nik, ki nima druge napake, kakor da

je slovenske narodnosti. Že in samo zaradi tega ni vreden, da bi smel vo-diti obravnave, marveč predseduje-jo mlajši nemški svetniki. Da ne bi mogel voditi obravnave, ne more nik-do trditi, ker sploh nikdar še ni imel za to prilike. Mož je miren, vesten, obeh jezikov popolnoma zmožen. V očeh naših predstojnikov pa ni našel milosti. Namen je seveda ta, da bi se ga justična uprava kakor hitro mogoče odkrivala in bi mu sledil Ne-mec.

Dandanes leze samo ta naprej, ki kolikor mogoče malo uraduje slo-venko in ki izključno samo v nem-ško družbo sahaja.

Omenili smo že, da dobe celo v jezikovnem tečaju Nemci za 200 K več na leto, kakor obiskovalci slo-venke narodnosti in je to plačilo že marsikaterega slovenskega dijaka napotilo, da je zavrzel svojo narod-nost in postal nemškutar.

V mariborskem okrožju je bilo v zadnjih letih več takih vzgledov. Kakor hitro so se dotični kandidati izprevrili v Nemce, so takoj dobili prav lepa mesta, kamor se Slovenec začetnik niti ne bi bil upal prositi.

Končno trdi pisec, da Slovenci nočejo radi na Kranjsko in da skušajo priti v mesta, kjer se nahaja nemška večina.

Skrivnostno namigne, zakaj se to zgodi, pojasniti obljubi to v po-sebnem članku. Pametnim ljudem je to prav razumljivo.

Štajerski Slovenec smatra kot krivico, da ne bi med štajerskimi Slovenci ne smel dobiti službe in da bi vsa boljša in lepša mesta na Spod-njem Štajerskem zasedli sami Nem-ci in odpadniki.

Sicer se jim tudi na Kranjskem ne obetajo boljše, le mesta sodnikov, okrajnih sodnikov in morda še de-želosodnih svetnikov. Kadar je pa treba zasesti višja mesta predsedni-kov, državnih pravdnikov, nadsvet-nikov, takrat tudi na Kranjskem ne poznajo Slovencev.

Največja norost je, da trditev, da silijo slovenski sodniki v kraje, kjer se nahaja nemška večina. Sod-niki vendar ne uradujejo samo Nemu-cem in odpadnikom samo v kraju, kjer uradujejo, marveč celemu okra-ju. To pisec zlobno zamoči.

Ker je večina prebivalstva v Slov. Bistrici, Slovenjem Gradcu, Laškem, Rogatcu itd. nemška, bi mo-rali biti sodniki, ki pa niso samo za te kraje nastavljeni, sami Nemci. Uradniki bi morali biti Nemci samo zaradi tega, ker je sedež dotičnega urada v pomembnem trgu. Vse dru-go prebivalstvo pa naj tlačani in molči.

Slovenski uradniki so domačini na Spodnjem Štajerskem in imajo oneiste pravice, kakor spodnješta-jerski odpadniki in večjo pravico, kakor Nemci, ki pridejo iz drugih krajev k nam.

Te pravice si ne bodo dali Slo-venci od nikogar prikrajšati.

To pravico bodo dosegli in jo morajo doseči, naj se današnji mo-gotci še tako širokoustijo in nas tla-čijo.

Žalostno je in ostane, da možje, ki bi naj bili pravični, poznajo pra-vico samo za sebe, ne pa tudi za druge.

Ogrski državni zbor.

Opozicija je prišla prav malo-številno v zbornico. Vršila se je de-

bata o reformi tiskovnega zakona. Izmed opozicije je govoril poslanec Vaszonyi, ki je kritiziral mrzlično na-glico, s katero hoče vladna večina rešiti vse te, predloge. Grof Apponyi je zopet izjavil: Tiskovni zakon ve-lja splošno kot garancija ustave. Ta-kega zakona torej ne gre tako pre-nagljeno rešiti, kakor to dela ogrska vlada. Tudi niso sedaj v parlamentu vladajoče razmere take, da bi se mo-gel tak zakon ustvariti. Zdi se, kakor da bi hotela večina izrabiti sedanjih trenutke, ko opozicija v zbornici ne more normalno nastopiti, ker ji pre-poveduje vest delovati v parlamentu, v katerem vlada samovolja predse-dnika. Ob pol 4. predlaga predsednik zaključek debate, ki naj se nadaljuje danes. Grof Apponyi govori proti te-mu predlogu ter izjavlja: Dne 4. ju-lija je kršilo predsedstvo poslovnik. Kolikorkrat pa se bo govorilo o seda-njem poslovniku, bo moral naglašati, da je ta poslovnik po njegovem pravnem prepričanju neveljaven. (Predsednik ga pokliče k redu.)

Ministrski predsednik priznava kršitev poslovnega reda, pravi pa, da je zbornica to že popravila. Kar se ti-če tiskovnega zakona, predlaga, da naj se debata preloži za tako dolgo, da bo poslanec mogoče predlogo študirati. Njegov predlog je obveljal.

O bolgarski katastrofi.

V bolgarski javnosti se še ved-no razpravlja o tem, kdo je zakrivil strahovito katastrofo, ki je zadela Bolgarijo meseca julija letošnjega leta.

Mogotci, ki imajo sedaj v rokah državno krmilo, skušajo vso krivdo zvaliti na takratno vlado dr. Daneva, češ da je dobro vedela, da je vrhov-ni poveljnik, general Savov dne 29. junija izdal povelje armadi, nahaja-joči se v Makedoniji, za splošni na-pad na srbsko in grško vojsko.

Z ozirom na ta podtikanja seda-nje stambulovistovske vlade izjav-lja glavni odbor bolgarske narodne stranke za one ministre v dr. Dane-vojem kabinetu, ki so pripadali na-rodni stranki, kategorično, da nihče izmed teh ministrov ni do 1. julija prav ničesar vedel o ukazu vrhovne-ga poveljstva za splošni napad na srbsko in grško armado.

Edini pravosodni minister Bu-rev je izvedel za ono povelje že zve-čer 30. junija, ko je ob 10. zvečer pri-šel v »Gradsko kazino«, kjer mu je bivši poslanec Georgi Pejev pove-dal, da je od dopisnika nekega ino-zemskega lista popolnoma zaneslji-vo izvedel, da je vrhovno povelj-stvo že 29. junija izdalo povelje za splošni napad na srbsko armado in da se že dva dni vrše krvavi boji na vsi fronti v Makedoniji. Minister Burev ni veroval tej vesti, ker je do-šel naravnost od seje ministrskega sveta, kjer ni bilo še prav ničesar znanega o tem ukazu generala Sa-vova.

Ta izjava glavnega odbora bol-garske narodne stranke se popolno-ma vjemata z informacijami, ki jih je prvi priobčil o tej stvari »Slovenski Narod« že meseca septembra, ko še širši bolgarski javnosti ni bilo ničesar znanega o fatalnem ukazu generala Savova. To je dokaz, da so bile in-formacije našega lista črpane iz pr-vega vira in vsled tega absolutno točne in zanesljive.

možje njegovega okusa in politične-ga naziranja.

Se predno je bilo gotovo, kdaj bodo nove občinske volitve razpisa-ne in kdaj razgrnjeni imeniki volilnih upravičencev, obdelaval je že na vse kriplje svoje zveste konsumarje in posojilničarje pri jako pogostih se-jah konsumnega društva, da se mo-raj iz občinskega odbora brezobzir-no pometati vsi liberalci in nadome-stiti z odločno katoliškimi možmi. Odkar je bilo namreč poklicano v življenje konsumno društvo v Ore-hovljah, je bil mladi kaplan kuhan in pečen v konsumnem društvu, kjer je prebil vse svoje proste ure kot de-janski vodja in komi. Njegovemu vzgledu so pa sledili tudi drugi od-borniki, ki so predsedali tudi ves svoj prosti in tudi neprosti čas v konsum-nem društvu, pri tem pa zanemarjali svoje lastno gospodarstvo. Da se pa najdeta prava oblika in sočasno pa-meten izgovor za to posedanje v konsumnem društvu, imenovali so mladi kaplan in odborniki konsum-nega društva to posedanje v konsum-nem društvu seje konsumnega društva. Te seje so bile pa jako po-goste, ker so se vršile skoro dan za dnevom; pri teh sejah se je pa redno tudi pokušalo vsa novodošla in tudi stara vina in druge pijače, kakor sli-vovko, rum, konjak itd., ker so od-borniki konsumnega društva morali vendar poznati kakovost one pijače, ki se jo prodaja v konsumnem dru-

štvu. Med odborniki konsumnega društva je bil pa posebno vnet mladi lesni trgovec France Srebot, kate-rega je kaplan Čuk takoj potem, ko se je s svojo mlado ženico priselil na Hrastarjevo posestvo, spravil v od-bor nove posojilnice in konsumnega društva. Ker se njegov tast Urban Rak ni prav nič menil za novo usta-novljeno posojilnico za Orehovlje in orehovljski kot, je pa moral njegov zet France Srebot namesto njega vskočiti v posojilniški odbor, mladi kaplan ga je pa napravil še celo za načelnika posojilnice.

Ko se je začelo torej govoriti o novih občinskih volitvah, je mladi kaplan Čuk med svojimi zvestimi konsumarji pri vsakdanjih sejah konsumnega društva, ki so se vsled tega tudi kaj rade zavlekle pozno v noč, ker sta obe mladi in lični prodaj-alki prav pridno nosili v ono poseb-no sobico konsumnega društva, kjer so se vršile seje, sejašem pijačo in tudi prigrizek, dan na dan pridigov-al, kako je treba pri bodočih občin-skih volitvah preustrojiti občinski odbor, da bodo izvoljeni vanj pravi možje. Okrog kaplana zbrani konsu-marji so bili takoj vneti za kaplanovo namero ter so kaplanu tudi drage vo-lje obljubili, da bodo pri bodočih vo-litvah napeli vse moči in sile, da zmaga prava katoliška misel. Navdu-šeni so tudi že trkali na bodočo zmago in že nekako anticipando nazivali Franceta Srebota za bodočega ore-

Angleška mornarica.

Zelo pomembna je ona točka v govoru ministrskega predsednika Asquitha, ki govori o angleški mor-narici. Ministrski predsednik pravi: Prihodnje leto bo moja dolžnost, da predložim parlamentu predloge, ki so bistveno višji, kakor so bile ogromne vsote, ki jih je parlament prvotno v tem letu dovolil. Angleška vojna mornarica bo obsegala v pri-hodnji vojni 150.000 mornarjev in mornariških vojakov. Ta brezpri-merna moč bo dvakrat tako velika, kakor moč dveh najmočnejših po-morskih sil. Vlada bo z veseljem sto-rila vse, kar more zmanjšati tekmo-vanje v mornarici in pri oboroževa-nju, katero je usodepolno za moder-no Evropo. Kar pa je potrebno, se mora zgoditi in niti trenutka se ne bomo obotavljali priti pred parla-ment z zahtevami po moštvu in de-narju.

Churchill je končno naglašal, da se Angleški tudi v zraku ni bati no-bene druge velesile.

Stajersko.

Trbovlje. Dne 16. t. m. priredi dramatični odsek tukajšnjega Sokola po daljšem presledku dramatično predstavo. Igralo se boče humorja polno veseligo »Hrošček«.

Iz Celja. Naši klerikali so ven-darle bolj grda politična sodrga kot pošteni ljudje. Zadnjo soboto se je vršil v Narodnem domu javni ljudski shod pol. društva »Napreje«, na kate-re se je mirno in stvarno razpravl-jalo o najnovejšem grdem napadu nemške vlade na cejsko slovensko gimnazijo in se je pozivalo vse slo-venke državne poslance, naj ven-dar enkrat izsilijo iz vlade rešitev celjskega gimnazijskega vprašanja. Bili smo na zborovanju celo toliko vlnudni, da nismo izrecno pribili gre-ha, ki so ga naši državni poslanci storili s tem, da niso niti enega reš-nega koraka storili proti stavlji po-slojpa za nemško višjo gimnazijo v Celju. Pa zamujeno je zamujeno in želeli smo le, da bi storili naši držav-ni poslanci vsaj sedaj kaj pozitivne-ga za slovensko gimnazijo. Dasi so bili na zborovanje vabljivi vsi celj-ski Slovenci, klerikalci niso prišli in podpirajo naše stremljenje po rešitvi celjskega gimnazijskega vprašanja s tem, da v ponedeljkovi »Straži« — napadajo zborovalce in še posebej dež. posl. dr. Kukovca, češ, da dá za toliko in toliko let proti najemu-ni poslopje za slov. gimnazijo na raz-polago. Ali pa naj vrže gimnazijo s profesorji vred na cesto ali dá znabiti erarju svojo hišo zastoj na razpolo-go? Valiti nanj kot hišnega gospo-darja krivdo, da še ni novega poslop-ja za slov. gimnazijo v Celju in da se še ista ni razširila, je več kot smešno, da ne rečemo falotsko. Žalostno je, da skušajo klerikalci celo v tem vprašanju delati razdvor in da skuša-ju prikriti neodpušljivo lenobo svo-jih državnih poslancev z napadi na ljudi, ki niso v državnem zboru in torej ne morejo nič storiti. Kako se naj take nepoštenjake in škodljivce slov. naroda imenuje drugače kot politično sodrgo?

V zadevi posojilnice v Šoštanj. V ti zadevi je okrožno kot porotno sodišče v Mariboru vsled predloga dr. Kukovca sklenilo kazensko pre-

iskavo zoper uradnika »Straže«, La-voslava Kemperla že s sklepom 24. oktobra 1913 P. VIII. 7/13. Zato mi ne odgovarjamo na nove toza-devne navedbe v »Straži«, ki so predmet sodnega postopanja, ker bo-de še Kemperle težko račun dajal za poseganje v sodno postopanje. To se namreč kaznuje z zelo strogim zapo-rom do treh mesecev, o čemur sodi-jo navadni in ne porotni kazenski senati.

Iz Št. Petra pod Sv. gor. nam pojasnjuje g. Franc Tanšek, da se je pri nenadni reviziji poštnega urada konstatiral blagajniški primankljaj, ki pa nikakor ne dosega vsote 12.000 kron, temveč presega komaj 1000 K. Za ta primankljaj pa je ponudeno primerno pokritje. Dalje ni g. Tan-šek nikamor pobegnil, temveč je le začasno odpuščen iz službe in biva v Št. Petru. (Ta pojasnila je potrdilo šentpetersko županstvo.)

Na Vrata pri Muti je prišel za začasnega učitelja-voditelja znani podpiranec »Südmarke«, učitelj Klugler, ki je do sedaj po ukazu Marbežanov kazal sovraštvo proti Slovincem na Remšniku.

Na Remšnik je bil imenovan za začasnega učitelja g. Visočnik. Mar-bežani niso bili z njim zadovoljni, ker hočejo imeti Nemca, a ni nič poma-gala njihova jeza.

V Vuhredu se je zadnja veselica Ciril Metodove podružnice kaj do-bro obnesla. Zlasti je prišlo mnogo narodne inteligence iz cele Dravske doline. Hvala prirediteljem za pri-jetne urice. Kakor čujemo boče tudi lep gmotni uspeh. Kaj pa sosedni Vu-zeničani? Ali tudi letos ne boče pri-reditve ondotne podružnice? Vsaka tri leta se pa že lahko oglasi.

Ljutomer. Na naši pošti uraduje že nekaj časa gđ. Pavla Schön. Ne razume slovenski; in poleg tega je personificirana nevljudnost; stranke zavrača z neverjetno drznostjo in oholostjo pri vsaki malenkosti. Go-vorili bomo s poštnim nadzornikom in poročali ravnateljstvu, da se po-jasne pojmi nemških uradnikov o razmerju napram strankam! xy.

Koroško.

Smrtna nesreča. V beljaški oko-lici je padla sestra posestnika vulgo Unterbirta pod voz, ki je bil obložen z repo. Nesrečo je povzročil konj, ki se je splašil. Dekle je dobilo take po-škodbe, da je drugi dan umrlo.

Pohotnež. Pri Št. Pavlu so areti-rali hlapca posestnika Saverja, Ivana Weisenbacherja, ker je posilil in oku-žil v hlevu neko šolarico.

Ponesrečena Kranjca. V Leši se je ponesrečila pri delu 31letna de-lavka Josipina Bervar, doma iz Za-gorja pri Litiji. Pri razlaganju voz jo je pritisnil en voz k steni, pri čemer je dobila težke poškodbe. Odpeljali so jo v brezupnem stanju v bolniš-nico.

Tatvina. V Malem Šentpavlu je ukradel neznan tat gostilničarki Ma-riji Krameter za 200 kron razne zlat-nine in srebrnine. O tatu nimajo še nobene sledi.

Primorsko.

Imenovanje. Na mesto umrlega Avgusta Tomasija je imenovan v državni svet podpredsednik deželne-ga kulturnega sveta istrskega, pri-

pravi smisel za pametno, varčno in trezno občinsko gospodarstvo, ne da bi se pri tem jemalo kaj ozira na po-litično pripadnost. Vsled tega so prišli v občinski odbor vedno taki možje, ki so življali med svojimi so-občani splošno spoštovanje in ugled; posledica tega je pa zopet bila, da se je z občinskim imetjem gospodarilo trezno, pametno in prevdarno in da se ni po nepotrebnem in posebno ne iz političnih nagibov trosilo občins-kega imetja in občinskih naklad. V zvezi temu je bila pa občinska upra-va naravnost vzorna ter se je skrb-no tudi skrbelo za vse občinske po-trebe.

To pa ni bilo vseh bojevitemu mlademu kaplanu Urhu Čuku, ki je hotel takoj pri prvih občinskih vo-litvah spraviti v občinski odbor sa-mo take možje, ki veljajo za odločne privržence katoliškega prepričanja, kakršne je po svojem zasebnem mne-nju zbral ravno okrog novo ustanov-ljene posojilnice in novega konsum-nega društva. Dočim se je novi žup-nik dr. Juri Podpečnik držal proti občinskim zadevam in občinskim vo-litvam rezervirano, ne da bi na zu-naj kaj posegal v občinske razmere in poznejše volitve, pa njegovemu duhovnemu pomočniku mlademu kaplanu Čuku ni dala žilica, da ne bi začel ruvati in hujskati zoper občin-ski odbor v sedanjih sestavi in da ne bi začel delovati na to, da se izbero pri novih volitvah v občinski odbor

stojno in očitno na katoliško zastavo, z eno besedo samo take možje, ki jih priporočajo duhovniki kot pravi na-sledniki samega izveličarja in nje-govi vidni namestniki na zemlji.

Hujskanje in ruvanje mladega kaplana v spovednici in njegovo gr-menje raz prižnico je seveda opozo-rilo one trezne ljudi, katerim je bilo pri srcu pametno in trezno gospo-darstvo v občinskem zastopu in ki so tudi ljubili mir in spravo med soob-čani, da se bodoče občinske volitve ne bodo vršile brez strastnega boja in da se jim je treba pravočasno in dobro pripraviti za te volitve, da ne dožive kakega neprijetnega presene-čenja in da vsled njihove nepazljivo-sti ne pridejo v občinski odbor taki možje, ki se bodo sicer, kakor hudob-ni farizeji, vedno trkali ob svoje pr-si, češ da so katoliški možje, v osta-lem pa opravljali občinske posle, ob-činsko imetje in dohodke skrajno površno, zanikrno in zapravljivo. Posebno sta postala pozorna izkuš-ni nadoščitelj Fran Kovač in mladi Ivan Novak, ki sta vsled tega skoro zbrala okrog sebe vse razsodnejše in izobraženejše gospodarje iz Oreho-velj in onih vasi, ki so spadale v orehovljsko občino ter jih opozori-la na pretečo nevarnost, katere je občini grozila od strani bojovitega mladega kaplana in z njim združenih konsumarjev in posojilničarjev.

Tako so po zaslugi mladega kaplana postajale vse razmere v

sednik deželne odbora Franc Salata v Poreču.

Predržnost goriških nemških železničarjev z zloglasnim Wieserjem na čelu presega že vse meje. Slovenski železničarji dobe najslabša in najtežja dela, preganjanja se jih za vsako malenkost, med tem ko je Nemcem dovoljeno vse. Posebno predrzni so nekateri rogovileži, ki so tuji in ki bi morali biti posebno veseli in zadovoljni, da so dobili kruh za se in za svoje družine na slovenski zemlji, ki ima sama dovolj moči za potrebna mesta. Tako je eden izmed teh predržnežev, ime za enkrat še prikrijemo, odločno zahteval, da se mora imenovati železničarsko pevsko društvo »Deutscher Gesangsverein«. Ko so celo treznejši Nemci temu nasprotovali, je izstopil iz društva, češ da bo on član samo radikalno nemškega društva. Poleg tega je ta človek tako prevzet in ošaben, kot bi bil prvi za Wieserjem, pri tem pa je prav majhen uslužbenec pri železnici. Ko je tega naduteža neki gospod opozoril, da naj ne bo tako predrzen, da se mu kaj ne pripeti, je mož ošabno rekel: »Naj le pridejo, če hočejo pokusiti pesti nemškega turnerja.« To je smešno, in »Soča« dvomi, da bi ostal mož v resnici tako korajžen, če bi se pomerile njegove turnarske pesti s slovensko pestjo. Mož govori pač le pod okriljem Wieserja. Tudi Wieser je bil skrajno prevzet. Sedaj pa, ko se je uvedlo neko poizvedovanje in preiskavanje o njegovem delovanju, je stisnil rep med noge in se je zatekel k svojim prijateljem v Trst in na Dunaj. Ti so moža malo potolažili in mu obljubili pomoč. In ko se je vrnil je zopet možko rekel: Kaj me brigajo interperlacije, sedaj sem bolj trdn kot prej! To je njegovo zadnje tolažilo, to so izbruhi njegove jeze in bojazni pred slovesom.

Trst in okolica. Na nedeljskem shodu »Edinosti« se je dotaknil dež. poslanec dr. Wilfan tudi vprašanja mesta in okolice s stališča napredka Slovencev. Govornik je poudarjal, da so pokazale letošnje občinske volitve, da postaja okolica mesta in to posebno v spodnjem delu v narodnem oziru vedno bolj mešana. Vzrok temu je, da se mesto vedno bolj razvija in prehaja na okolico. Mestno prebivalstvo se izseljuje vedno bolj v okolico in to prebivalstvo je bolj mešano kot okoliško. Za Slovence zna postati to nevarno zlasti v spodnji okolici, zgoraj okolica je slovenska in te ne izgubimo. Letos je bilo treba v enem okraju, kjer so zmagali Slovenci vedno že pri prvi volitvi, ožje volitve. Okolica bo postajala vedno bolj mešana, bolj mešana pa bo postajala obenem tudi mesto, ki je v rokah Italijanov. Razlika pa je, da postajajo Italijani v okolici odločilni, Slovenci v mestu pa ostajajo kljub temu v manjšini. Z ozirom na to nevarnost opozarja govornik na porcijonalni volilni sistem, katerega je zahtevalo društvo »Edinost« že pred več leti. Za porcijonalni volilni sistem so se izrekli tudi socijalni demokrati. S porcijonalnim sistemom bi se odpravilo sedanje odločevanje absolutne večine in vsaka stranka bi prišla do tistega zastopstva v mestnem občinskem svetu, ki jej gre po številu njenih glasov. Po tem sistemu bi imeli Slovenci v okolici sicer škodo, pridobili pa bi si zato veliko korist v metu samem. — To pa je povsem umevno. Slovenci

Orehovljah skrajno napete in bilo je potreba le najmanjše iskre, da se vname v poprej mirni občini, v kateri se dotlej ni poznalo prepira in sovraštva, pogubonosni požar v obliki vseobčih preprirov, sovraštva in bojev, a ne samo med sosedi, temveč še celo v posameznih rodbinah in hišah. Zasluga novodobnih petelinov vojskujoče cerkve, katero je njen božji ustanovitelj ustanovil kot živo predstavitev vere ljubezni, je ravno, da se preprirov, sovraštvo in boji ne ustavijo niti pred svetostjo rodbine, temveč da prekoračijo tudi te svete krvne meje in da potem celo v svetem rodbinskem krogu uganjajo svoje brezstidne orgije. To je zasluga onih novodobnih petelinov naše vojskujoče se cerkve, ki izpodkopuje s svojim brezbožnim in protikrščanskim početjem ono skalo, na kateri je zgrajena naša cerkev, katere ne bodo podrle peklenka vrata, izgledale jo bodo pa one cerkvene miši, ki so zavrgle vero ljubezni, na njeno mesto pa postavile vero brezmejnega sovraštva, skrajne nestrpnosti in neutišljive lakomnosti po posvetnem blagu in po posvetni oblasti in to tembolj hitro, ker vedno bolj izginjevajo oni pravi in res za pravo vero vneti duhovniki, ki se niso vmešavali tako brezobzirno v posvetne stvari, temveč živeli skoro izključno le svojemu težavnemu in napornemu duhovnemu poklicu.

(Dalje prihodnjik.)

ne bodo zaježili prodiranja iz mesta v okolico in ga ne bodo ustavili. To je pribito, to prinese razvoj mesta. Torej morajo skrbeti tržaški Slovenci za dve stvari. Prvič, da trpe kakor koli mogoče manj škode v okolici, drugič pa da si pridobe za to škodo primerno zadoščenje v mestu samem.

Zborovanje državnih namestencev v Trstu se je vršilo v nedeljo v gledališču Felice ob velikanski udeležbi. Zborovanja se je udeležilo več poslancev. Na dnevnem redu sta bili že stari zahtevi državnih uradnikov, uveljavljanje službene pragmatike in pa pristaniška doklada v Trstu. Govorilo je več govornikov in sicer predsednik zborovanja finančni svetnik dr. Marcocchia, ki je pojasnil zgodovino teh zahtev in poudarjal in utemeljeval nujno potrebo njih uresničenja. Poštini oficijal Art. Belotti je govoril o službeni pragmatiki, carinski asistent Franc Moran pa o pristaniški dokladi za tržaške uradnike. Nato so bile sprejete vse tozadevne resolucije in predlog poštnega uslužbenca Karla Pascolata, da se pošlje na Dunaj deputacija treh uradnikov, ki naj osebnostno izrazi na pristojnih mestih želje tržaškega uradništva.

Kuga v Trstu je sedaj popolnoma zatrita. Parnik »Sofie Hohenberg« so popolnoma desinficirali in mu dali libero pratio. Parnik dobi tudi novo posadko. Iz pomorskega lazareta so izpustili 100 mornarjev in delavcev, 106 pa jih bodo izpustili po petdnevni kvaranteni.

Samomorilec pod tramvajem. V ponedeljek zvečer je skočil na Goldonijem trgu v Trstu pred električni tramvaj 23letni Franc Samiec od Sv. Križa. Voznik je voz takoj ustavil in kmalo so potegnili Samca skoro nepoškodovanega izpod voza. Fant je izpovedal, da je prišel zato v Trst, da bi izvršil samomor.

Potopljen tender vojne mornarice. V torek zvečer je trčil v puljskem pristanišču parnik družbe Trst-Istria »San Marco« v tender vojne mornarice, ki mu je hotel prekrizati pot. Sunej je bil tako silen, da se je tender takoj potopil. Parnik je dobil malenkostne poškodbe. Moštvo potopljenega tenderja so rešili mornarji »San Marca« in več vojnihi ladji.

Akademski slikar P. Gustinčič — šofer. Iz Reke poročajo: Akademski slikar P. Gustinčič, ki je študiral pred nekaj časom v Parizu, je vstopil nato v avtogaražo v Voloski. Čez 5 mesecev je dobil spričevalo, ki ga priporoča za mehanika. Kmalu nato je napravil na Reki izpit za šoferja, in bo vstopil v kratkem v novo službo.

Tnjski promet na Gorenjskem. *)

(Konec.)

Kdo bi imel večji dobiček od tujskega prometa, nego Bled, ako je Bohinj poln tujcev? To naj si vsak zapomni, kdor misli, da Blejčani morda nasprotujejo Bohinju. Ne, mi nismo nasprotni, narobe, povsod radi pomagamo in je le žalostno, da deželna zveza v tem pogledu prav nič ne stori, da bi Bled in okolica, Bohinj in Kranjska dolina skupno ustvarjali nove vrednosti in interese privabivše tujca v naše kraje. Geslo ima, da hoče v prvi vrsti tujski promet dvigniti v Bohinju, a ima pri tem zelo malo uspeha, vpoštevši doprinešene denarne žrtve, potem bo začela šele drugod delovati. Ta princip, ki se naslanja na absolutizem, mi pobijamo; marsikateri Bistričan ne bi bil založil v »Danico« svojih težko prisluženih denarjev, katerih ne bo videl več, ne direktno in tudi ne indirektno.

Dne 22. oktobra 1910., št. 4168 je izdala trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko in Ljubljani eno vprašanje o interurbanem telefonu črte po Gorenjskem. Ta spis obravnava zadevo in stavi prošnjo za prispevke od strani interesentov. Celotni znesek za omrežje za vse večje kraje Gorenjske bi po takratnem proračunu znašal 124.000 K prispevka vseh krajev in interesentov se zahteva 30% to je 37 tisoč kron. Tri leta je preteklo in mi še vedno čakamo na to moderno napravo, v kateri je tudi velika moč za povzdigo prometa s tujci. Mnenja sem, ako bi se stvar vzela resno v roke, bodisi od te ali one strani, bi se dal ta načrt prav lahko izvršiti. Ako se je za Triglavsko hotelsko družbo zbornalo 100 tisoč kron skupaj, kateri so sedaj brez vrednosti in akcijah, zakaj bi se 37 tisoč kron ne moglo spraviti skupaj po celi Gorenjski, ako se za to zadevo resno kdo zavzame in bi jo hotel prignati do izvršbe.

*) Glej »Slov. Narod« št. 254.

Tukaj bi bila namestu deželna zveza za tujski promet, in prav nič ne dvomim, da bi se ne moglo spraviti skupaj 37 tisoč kron po celi Gorenjski za to važno napravo, ako bi bila volja za to. Upoštevši Jesenice in Tržič, oba močna industrijska kraja, kjer je investiranje glavnic v več milijonih, bi rekel, da je znesek 37 tisoč kron minimalen za tako napravo, kakor je interurbani telefon za Gorenjsko. Kakor sem slišal od zanesljive strani, dela se na to, da se Bohinj in Bled zveže proti Trstu, Celovcu in Beljaku na Koroško z interurbano telefonsko črto. Udarec, katerega bi dobila Ljubljana, naša centrala Kranjske, s to napravo bi bil velik, in za trgovino in industrijo za celo Kranjsko zelo škodljiv. Če sedaj ima Gorenjska proti Trstu in Koroški ugodne zveze vsled železnice, ako se pa še telefon uresniči, potem pač Ljubljana na Gorenjsko sploh ne bo mogla več reflektirati. Ne bom na drobno omenjal, kakšna zguba bi bila to v narodnem oziru in naj si vsak trgovec in drugi obrtniki naše centralne Kranjske sami izračunajo, koliko bi bila njemu zadeva v kvar, ako se omenjena telefonska črta, na katero se dela, uresniči. Ali je naš narod res v to poklican, da se mora v svoji škodi učiti kje je napravil napako? Zdravimo se in ne čakajmo na to, da nas kdo ubije, bodisi na gospodarskem, kakor na narodnem polju. Kdor tujce na Bledu v poletnem času opazuje in jih mora vsak dan poslušati, ki poprašujejo po telefonski napravi, vidi potrebo te moderne naprave in res čuditi se je minimalni vsoti 37 tisoč kron ter vsem našim voditeljem Kranjske dežele, kateri so v to poklicani, da bi zadevo izvršili, a nič ne store! Vesel bom, ako bodo te moje skromne misli toliko vredne, da se o telefonskem omrežju po Gorenjskem sploh začne zopet razpravljati.

To so pritožbe, katere so opravljene, in ker se ne morejo drugače spraviti pred forum zveze tujskega prometa, vsled izostajanja vsakoletnega občnega zbora, obračam se na gostoljubnost in objektivnost cenjenega »Slov. Naroda« z geslom: »Skupno delo dviguje tujski promet, terorizem pa ga uničuje.«

Bled, 9. novembra 1913.

D. Repe.

Dnevne vesti.

+ **Ljubljanski občinski svet** ima v petek dne 14. novembra ob 6. popoldne v mestni dvorani redno sejo. Na dnevnem redu javne seje so: Naznanila predsedstva. Dopolnilna volitev enega člana: a) personalnopravnega in b) finančnega odseka. Volitev enega člana upravnega odbora Mestne hranilnice. Volitev članov komisij za bodoče deželnozbornske volitve in poročila: o prošnji Franca Hartmanna za podelitev meščanstva; o prizivu Ivana Grila, najemnika Kolezije, glede uporabe Hribarjevega gaja, o nenadni škontraciji mestne blagajne dne 6. t. m., o nasvetu kuratorja mestnega dekliškega liceja glede dovolitve kredita 500 K za naučna potovanja licejskega osebja; o prošnji Dramatičnega društva za najem skladišča bivšega vojaškega oskrbovališča poleg Narodnega doma; o prošnji Slovenske Filharmonije za subvencijo; o prizivu Jelke dr. Bretlove proti odloku mestnega magistrata glede demolaranja preostalega dela hiše št. 7 na Turjaškem trgu; o prizivu Jožefa Marinka proti odloku mestnega magistrata glede zgradbe mesarske lope na stavbišču ob Prisojni ulici; o prošnji Jožefa Marinka za spremembo regulacijskega načrta na vogalu Prisojne ulice in projektovane Okrožne ceste; o ponudbi Franca Hribernika glede odstopa sveta ob njegovi hiši v svrhu regulacije Martinove ceste; o dopisu mestnega magistrata glede novega imenovanja nekaterih cest in prometnih zvez na Barju; o dopisu k. kr. policijskega ravnatelja glede dobave rešilnih omarič za policijske stražnice; o dopisu mestnega magistrata glede brezplačnega zdravniške pomoči ter brezplačnega zajetja za uboge šolske otroke; o poročilu kuratorja mestnega dekliškega liceja glede novega štatuta mestnega dekliškega liceja in glede sistemizovanja novih učnih mest na tem zavodu; o nasvetih komisije glede priznanic za najlepše s cvetjem okrašena okna, pomole itd.; o računskem sklepu mestne klavnice za leto 1912.; o prošnji mesarske zadruge za napravo novih decimalnih tehtnic v mestni klavnici; o računskem sklepu mestnega vodovoda za leto 1912.; o prošnji Petra Schleimerja za odpis večje porabe vode. Na dnevnem redu tajne seje so: Naznanila predsedstva in poročila o prošnji nekega uradnika za daljši dopust; o prošnji nekega uradnika stavbnega

urada za stavbno doklado; o prošnji nekega uradnika za vštete provizorne službene dobe; o prošnji dveh uradnikov za pomaknitev v višji činovni razred; o prošnjah petero uradnikov za vštete let v pokojnino; o prošnji bivših policijskih stražnikov za dovolitev pavšala za uniforme ter uvrščenje v razne kategorije magistratnih uslužbencev; o raznih prošnjah magistratnih uradnikov in uslužbencev glede določil službene pragmatike; o prošnji šolskih slug na c. kr. višji realki za zvišanje prejemkov; o prošnji vdove nekega magistratnega uradnika za zvišanje vdovnine in o prošnjah za razne obrtne koncesije.

+ **Zakaj je bil krajni šolski svet v Spodnji Šiški razpuščen?** Spodnja Šiška je že od nekdaj trn v peti klerikalni stranki. Kljub opetovanim poskusom, kljub vsemu prizadevanju in šikaniranju ne morejo te občine klerikalci dobiti pod svojo »komando«. Vsled tega jim je pa tudi vsaka malenkost povod, da se znašajo nad spodnješišskimi prebivalci in davkoplačevalci. Če se vpoštevda, da je v spodnješišski občini za nadučitelja, po svojem v gasilskih društvih provzročene ruvanju znani Lavtižar, njegov zvesti oproda pa še bolj znani klerikalni agitator Orehek, potem se ni čuditi, da večina deželne šolskega sveta pade na kolena pred tema dvema kapacitetama in da je večina deželne šolskega sveta poslušna dekla teh dveh velemož. — Spodnješišska občina šteje do 6000 prebivalcev in že tedaj, ko je okrajni šolski svet moral vsled novega deželnošolskega zakona odrediti nove volitve v krajni šolski svet, je pokazal vso ljubezen do spodnješišske občine ter isti priznal v krajnem šolskem svetu samo tri zastopnike. Okrajni šolski svet je že tu pritisnil občino, ker po vsi pravici in postavi bi morala dobiti občina pet zastopnikov. Ker je pa okrajni šolski svet tudi popolnoma črn in sedi v njem Lavtižar, je naravno, da je moral vsled njegove komande delati tako, da se tej nadučiteljski lenobi ne zgodi nesreča, da bi imel nad seboj večino, ki bi njegovo delovanje nadzirala tako, kakor zasluži. In zgodilo se je, da je okrajni šolski svet v nasprotju s predlogom krajnega šolskega sveta imenoval krajnim šolskim nadzornikom v spodnješišski občini najbolj pronsiran in nepriljubljen osebo — prosuluga Orehka, da si s tem ustvari v krajnem šolskem svetu večino. V občini, v kateri se klerikalni pristaši sešetejo lahko na prste ene roke, v občini, kjer v občinskem odboru ne sedi niti en klerikalec, se je vsled pristranosti okrajnega šolskega sveta zgodil škandal, da bi imeli odločevati v krajnem šolskem svetu pristaši klerikalne stranke, nobene besede pa bi ne imeli zastopniki občine, ki je žrtvovala za spodnješišensko šolo nad četrto milijono kron ter plačuje letno za njo sedaj nad 22.000 kron. G. Lavtižarju pa še ni bilo dovolj, da je imel večino v krajnem šolskem svetu; bal se je kontrole svojega delovanja, vsled česar je od prvega početka delal na to, da se krajni šolski svet razpusti in tako onemogoči vsako nadziranje njegovega »delovanja« od strani občine. Lavtižar je imel lansko leto celoleten dopust in sicer radi tega, ker je bil z nadzirdavo šole in z uradovanjem krajnega šolskega sveta zaposlen. Ker je letos to delovanje odpadlo, so predlagali zastopniki krajnega šolskega sveta, da prične Lavtižar zopet s podukom. To pa Lavtižarju, ki se je navadil pasti lenobo, ni bilo po volji. Ta ukrep, ki je nameraval pritegniti nadučitelja zopet k šolskemu poklu, je bil prvi »greh«, ki so ga zastopniki v krajnem šolskem svetu zagrešili. Mesto, da bi okrajni šolski svet Lavtižarju zapovedal, da je njegova dolžnost — kot nadučitelja — da podučuje, je šel in predlagal deželni šolski svet razpust krajnega šolskega sveta. Še hušji zločin so pa zakrivali zastopniki občine v krajnem šolskem svetu, ko so predlagali, da se odvzame Lavtižarju uradovanje krajnega šolskega sveta in urejevanje šolske matic. Do tozadevnega predloga so prišli zastopniki občine vsled tega, ker se je izkazalo, da je Lavtižar šolsko matico vodil tako malomarno, da je bila najbrže najpomankljivejša matica v kranjski deželi. V zbirki listin krajnega šolskega sveta manjkali so nadalje izvorni zapiski, in ko so se vsa ta dejstva konstatirala, so bili zastopniki občine primorani v varstvo rednega poslovanja staviti zgorajšnji predlog, da se odvzame nadučitelju Lavtižarju tako šolska matica, kakor uradovanje krajnega šolskega sveta. V času, ko se je o teh predlogih sklepalo, še ni v krajnem šolskem svetu sedel Orehek. Naknadno, ko je bil Orehek protipostavno od okrajnega šolskega sveta imenovan v to korporacijo, in ko je zavzel to mesto, bil je njegov prvi predlog, da se vsi v prejšnjih sejah krajnega šolskega sveta storjeni

sklepi razveljavijo, dasi so postali vsi navedeni sklepi že zdavnej pravomočni. Naravno je, da radi tega predsednik krajnega šolskega sveta tega predloga ni mogel dati na glasovanje. Zato sta se zatekla Lavtižar in Orehek zopet k okrajnemu šolskemu svetu in dosegla, da je isti izdal predsedniku krajnega šolskega sveta ferman, da mora sklicati sejo in dati v razpravo ta Orehkov predlog. Tozadevni ferman vročil se je g. predsedniku dne 30. oktobra 1913 in okrajni šolski svet je zahteval rešitev do 3. novembra 1913; sicer je pa rekel okrajni šolski svet, da je predsednik za izvršitev tega sklepa osebno odgovoren. Vpoštevati je treba sedaj, da je imel predsednik na razpolago samo en dan, t. j. 31. oktober 1913, kajti 1. novembra 1913 je bil praznik, 2. novembra 1913 pa nedelja. In te zahteve okrajnega šolskega sveta se tedaj lahko razvidi, kakšno tendenco je zasledoval, ko je napravil za rešitev sklepov osebno odgovornega predsednika. Kljub temu in kljub vsem šikanam, ki so jim bili zastopniki občine izpostavljeni od strani okrajnega šolskega sveta, se je Lavtižarjev in Orehkov želja izpolnila in seja se je sklicala na dan 31. oktobra 1913. Obenem je pa predsednik g. Maurer naznanil, da odlaga predsedništvo, ker z ljudmi, kakršna sta Lavtižar in Orehek, ne more sedeti pri eni mizi. Da bi pa okrajni šolski svet ne imel prilike ugoditi Lavtižarjevi in Orehkov srčni želji, da bi se krajni šolski svet razpustil, sta se seje dne 31. oktobra 1913 udeležila zastopnika občine. Ko je g. podpredsednik naznanil pri tej seji odstop gosp. predsednika in imenoval zapisničarjem Orehka ter z ozirom na to, da zahteva okrajni šolski svet poročilo o seji z dne 31. oktobra 1913 do dne 3. novembra 1913, zahteval, da se zapisnik takoj pri seji spiše in podpiše, je Orehek kategorično izjavil, da tega ne stori in zapisnika ne spiše. Gospod podpredsednik je na to Orehkov izjavo sejo zaključil. V tem trenutku odvalil se je nadgasilcu Lavtižarju težak kamen od srca; ves vesel je tekkel k okrajnemu šolskemu svetu, predlagal tam razpust krajnega šolskega sveta, in zgodilo se je, da se je v deželnem šolskem svetu dvignilo sedem krivičnih rok in Lavtižar in Orehek sta postala neomejena gospodarja šole v občini, kjer ju nihče ne mara. Izpolnila se je pa tudi vroča želja Zajcu, da zavzema po krivici deželne šolskega sveta mesto administratorja. Ker kljub vsemu vabljenju spodnješišski volilci niso hoteli in ne marajo, da bi jih Zajec zastopal v katerikolisbodi korporaciji, ga je deželni šolski svet rešil ter mu proti volji večine šišenskih prebivalcev izročil vodstvo krajnega šolskega sveta. Tako se godi danes na Kranjskem, ko ima klerikalna stranka večino. O podrobnostih in delovanju krajnega šolskega sveta v Spodnji Šiški pa o priliki še izpogovorimo. Gosp. Lavtižar ima sedaj čas, da na stroške davkoplačevalcev, mesto, da bi v šoli podučeval, ubija napredno gasilstvo in to po zaslugi veleslavnega deželne šolskega sveta!!

+ **Klerikalne kandidature.** Med klerikalnimi volilci v ribniškem okraju ni bilo mogoče doseči soglasja glede kandidatov. Volilci ribniški imajo svoja dosedanja zastopnika preveč v želodcu in v neprijetnem spominu, da bi se bili kar na kratko odločili. Ker med volilci ni bilo mogoče ustvariti edinstva, jim je pa klerikalni izvrševalni odbor kar zapovedal, da morajo glasovati za posenetnika Antona Lovšina iz Jurjevice in za kaplana Karla Skulja iz Ribnice. Še tega je treba klerikalnim generalom, da bi navadni kmečki volilci začeli resno sami izbirati kandidate. — V Ljubljani je pa narobe. Tu namreč klerikalci sploh ne morejo dobiti kandidatov. Vsak se brani, češ: to bi bil neumen, če bi kandidiral, ko mi je velika blamaža na vsak način zagotovljena.

+ **Električne centrale.** »Slovenec« je zopet iztaknil časopis, ki piše o električnih centralah. Morda se je zopet oglasil famozni »inženjer Tschermack«, ki je raznesel slavo kranjskega deželne odbora po cellem svetu. Pa to je postranska stvar. Pri nas so objektivni strokovnjaki — ne pa kaki lemenatarji ali materijalno interesirani inženirji — ki so izrekli o Lampetovih elektrarnah uničujočo sodbo: vsi so v tem edini, da je stvar zavožena, da bo veljala veliko več kakor bi smela, da ne bo to podjetje nikoli nič neslo, nego da bo vedno treba doplačevati in da sploh ne bo moglo delati, ker ni dosti vode. Toda kaj bi to klerikalcem dopovedovali, teh se noben dokaz ne prime, in spregledali bodo šele takrat, ko bo dežela bridko občutila posledice te brezvestne špekulacije. »Slovenec« besediči, da naprednjaki iz tradicionalnega konservativizma in strahopetljivosti prorokujejo Lampetovim spekulacijam pogin in polom. Naprednjaki se drže strokovnjakov, ki imajo

v peti več znanja, kakor Lampe in njegova dva pomočnika v glavi, strokovnjakov, ki nimajo nobenih umazanih interesov pri tej stvari, in ki so s številskimi neovrženimi dokazali, da so električne centrale totalno zavožena stvar.

Splošno revizijo na magistratu je odredil veslavlji deželni odbor in poveril to stvar štabu uradnikov. Man merkt die Absicht und wird nicht verstimmt. Saj v vsak otrok, da ta ukrep ne izvira iz stvarnih nagibov, marveč da so ga narekovali samo strankarsko-politični motivi. Navaden volilni manevar in ničesar drugega! Klerikalna gospoda pač misli, da bo z revizijo na magistratu njela na svoje limanice par nerazsodnih kalinov pri deželnozborskih volitvah. Da pa je ta ukrep deželnega odbora zgolj manevar, je razvidno že iz načina, kako se je odredila revizija. Revizija se je sklenila v seji deželnega odbora in se je javno razglasila in napovedala po vseh listih. Kje na svetu pa se javno napoveduje revizija, ki se imajo izvršiti? Saj je vendar bistveno pri vsaki reviziji, da se izvrši nenadoma in nepričakovano! Tako se vrše nepričakovano skratkice pri blaginjah, revizije pri davkarjih, lekarnah itd. Deželni odbor pa v naprej javno napoveduje revizijo, kar dokazuje, da revizije sam ne smatra za resno in mu je ta revizija samo sredstvo, ki naj služi političnim in strankarskim ciljem klerikalne stranke.

Avstrijski škofje imajo sedaj na Dunaju svoja običajna jesenska posvetovanja, katerih se udeležuje tudi ljubljanski škof. Bilo bi prav umestno, če bi ljubljanski škof pri tej konferenci škofov malo vprašal, kakega mnenja so avstrijski škofje o gotovih, za Kranjsko prav važnih stvareh. Tako na primer bi bilo gotovo zanimivo videti, kaj misli škofjska konferenca o dolgovih, ki jih napravi kak škof, dasi ve, da jih ne bo mogel nikdar plačati. Dalje, kaj mislijo škofje o slepariji v vodiškem farovžu, dalje o Krekovih ljubezenskih avanturah in kar je še več takih zanimivosti. Žal, da ni prav nič upanja, da bi škof konferenco kaj takega vprašal. Nasprotno: zdi se nam, da bi ljubljanski škof kar pobegnili, če bi njega kaj vprašali o teh in drugih zanimivostih iz njegove škofije.

Slepariji se opravičujejo. Sleparija z vodiškimi čudeži je spravila v veliko zadrego posebno tiste žegnane poštenjake, ki so včasih vedeli na prižnical toliko lepega pripovedovati o sveti Johani. Zdj se zavedajo, da so ljudstvo goljufali in zato se skušajo na različne načine opravičiti. No, v tem slučaju je to težko, kajti vsa sleparija se je vršila pod duhovskim nadzorstvom in v cerkvenem poslopiju in v zvlje vsem ugovorom je škof ni ustavil. Taki duhovniki, ki so časih vedeli toliko lepega pripovedovati o Johanih čudežih, se perejo zdaj s tem, da so tudi liberalci, gospodje in dame, hodili Johano gledat. Počasi, počasi, večestiti lisjaki. Tudi liberalci so hodili v vodiški farovž, pa ne zato, ker so v Johanih čudežih verjeli, ampak da so na svoje oči videli, če je res mogoče, da duhovniki pri taki slepariji sodelujejo. Ti ljudje so imeli pač predobro mnenje o duhovnikih in niso mogli verjeti, da je tako sleparstvo mogoče v farovžu, ne da bi škof vmes treščil. Čim so spoznali, kaj se godi v vodiškem farovžu, pa jih je to dobro mnenje temeljito minilo.

C. kr. okrajni glavar priganja »Slomskarije«. Nekje na Kranjskem živi glavar, ki ima drugače nedopustno obširno obzorje, a ima to čudno navado, da dela uradno reklamo za »Slomskarijo«. Ako pride slučajno kaka učiteljica informirati se radi te ali one službe, jo nahruli: »Gospodična, vpišite se v »Slomskarijo«, dobite službo, drugače ne vem, kako bo.« — Sicer ne vemo, če se to strinja z delovanjem c. kr. človeka, ki bi moral biti nepristranski. Če ga imajo pa klerikalci tako v oblasti, da mora po njih volji plesati, ga pomilujemo.

Svetovni škandal. Kakor nemški listi poročajo, se za prihodnje leto podeli Nobelova nagrada znanemu nemškemu pisatelju Petru Roseggerju. Ta vest je v avstrijskih slovanskih krogih vzbudila vihar ogorčenja, kateremu je dalo duška »České Slovo«, ki piše: »Nobelovo nagrado nameravajo letos podeliti avstrijskemu nemškemu pisatelju. Ta vest je strašna, vznemirjujoča, neverjetna in sramotilna. Komu hoče švedska akademija znanosti podeliti znesek po 300.000 kron, namenjen od ustanovnika — najdovršenejšemu umetniku idealne smeri literarne?« Petru Roseggerju? Kdo pa je ta Peter Rosegger, čegar čelo ima biti ovenčano in kateri ima biti pred očmi vsega kulturnega sveta proglašen za viteza literarnega idealizma? Peter Rosegger je nemški pisatelj srednjega talenta, a pristne, surove, nasilne in brezčasne duše. Mož je

plod nemške kulture, ki koraka s prosveto ne k — svobodi, marveč k nasilstvu, kulture, ki ne poplemeni, tuje, marveč duši in davi. Peter Rosegger je reprezentant drznega germanizma, ki gradi svojo svetovno nadvlado na grobeh narodov, pokorenih z nasilstvom. A Peter Rosegger daje za to grobišče narodov najboljši material — mrtve duše otrok! Ta nemško-avstrijski »pesnik« zlobe in nasilstva berači za milijone, da bi jih mogel zamenjati za otroške duše, da bi te duše zamoril in jih mrtve položil na oltar nacijskega hijenstva. Ta Peter Rosegger je največja kukavica na svetu, ker ne bje svojega junaškega narodnega boja ščit proti ščitu, mož proti možu, marveč mož proti — detetu. A ščit so temu pisatelju-kukavici naberačeni milijoni, s katerimi kupuje nesmrtno — otroške duše! Prepričani smo, da so švedski akademiji predložili polepšano fotografijo Petra Roseggerja, fotografijo, s katere so bile izbrisane poteze zlobe in nacijske mržnje tega neprepentanta nemškega hijenstva, a na kateri manjka glavna in najizrazitejša poteza: morilec otroške duše! V imenu človekoljubja, civilizacije, pravičnosti in vseh ostalih idealnih gesel, ki veljajo doslej v kulturnem svetu, protestujemo proti podelitvi Nobelove literarne nagrade Petru Roseggerju! Protestujemo proti temu, da bi bil pod geslom kulture in idealizma zadan kulturi in idealizmu skeleč udarec in to javno pred licem vsega kulturnega sveta! Protestujemo proti temu ne samo v imenu naroda, kateremu ta Peter Rosegger mori drage otroške duše, marveč v imenu vseh poštenih ljudi na svetu in v imenu absolutne pravičnosti, katere temeljni zakoni veljajo dosedaj v vsem kulturnem svetu! Temu češkemu protestu se pridružujemo z vso dušo tudi mi Slovenci!

Simon Gregorčičeva javna knjižnica, Wolfova ulica 10, I. nadstropje. Gg. Hribar ml., Blaž in Pečnik so darovali nekaj lepih knjig knjižnici. Vodstvo se tem potom zahvaljuje in opozarja lastnike zaprašenih knjižnic, da slede tem lepim izgledom. — S prosveto k svobodi!

Simon Gregorčičeva knjižnica, Wolfova ulica 10, I. nadstropje je odprta vsak dan popoldne 4.—8., ob nedeljah popoldne od 9.—12. Knjige se posojujejo vsakomur.

I. c. kr. avstrijska razredna loterija. Dne 12. in 14. novembra se vrši prvo žrebanje te, pri nas na novo uvedene loterije. Izžrebalo se bo 2500 srečk in znaša največji dobiček 60.000 K, najmanjši pa 80 K. — Od sobote, dne 22. novembra naprej bo »Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani«, kot opravišče c. kr. razredne loterije, odnosno njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Celju in Gorici, izplačevala dobitke in obenem izdajala obnovitvene srečke za drugi razred. Dosedaj imeti srečko naj se od tega dne naprej priklasi, da se jim izroče srečke za drugi razred. Pri tej priliki naj tudi vrnejo srečke za predidajoči razred. Zadnji termin obnovitvenega roka je 2. december 1913.

Na Balkan sta jo baje popihala bivši tukajšnji posestnik in plakat Peter Matelič in odvetniški uradnik Anton Žuraj, proti katerima je pri deželnem sodišču uvedena preiskava zaradi goljufije. Menda ju tudi na Balkanu ne čakajo z razprostrtimi rokami.

Ponesrečena mlekarica. Na cesti iz Iške Loke je zapeljala mlekarica Terezija Glavan, ki služi pri posestniku Martinu Pircu v Matenjah, enovprežni voz z obema levima kolesoma v jarek, ki je skopan v svrhu vodovoda in zalit popolnoma z vodo. Voz se je prekucnil. Glavanova se je tako ustrašila, da ne more govoriti. Hudo dekle. 23letna posestnikova hči Terezija Boh iz Notranji gorice je pred nekaj dnevi napadla nekega posestnika, katerega že deli časa sovražiti. Udarila ga je s kolom po obrazu in ga težko poškodovala. Iz strahu pred aretacijo je hotela pobjegniti v Ameriko, toda neki orožnik jo je pravočasno prijel in jo odpeljal v ljubljanske zapore.

Aretirana tatova. V Vodicah so aretirali 24letnega Franca Kieferja iz Wiesa na Štajerskem in Roberta Schwarza iz Harta na Štajerskem. Omenjena sta izvršila več tatvin na potu iz Tacna v Vodice. Pri njih so dobili mnogo ukradenega blaga. Odpeljali so jih v kamniške zapore.

Smuški tečaji v Bohinjski Bistrici. Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem priredi s podporo kranjskega deželnega odbora v letošnji zimski sezoni 8—10 dni trajajoče smuške tečaje v Bohinjski Bistrici.

Prepoved živinskih semnov v postojnskem okraju. Radi razširjene živinske kuge na gobcu in parkljih se ne smejo vršiti sejni za živino v celnem postojnskem političnem okraju. Vsled tega se tudi semeni za govedo,

ovce, koze in prašiče ne bo vršil dne 17. novembra v Ilirski Bistrici na Notranjskem.

Kinematograf »Ideal«. Samo danes in jutri še se predvaja pri vseh predstavah zgodovinski film »In hoc signo vincens« in se slavno občinstvo opozarja, da si pogleda ta krasen umotvor kinematografije. — Film vzbuja veliko zanimanje v Ljubljani, kakor po deželi, in vsakdo, ki si ga ogleda, zapusti kinematograf v svesti si, da je videl nekaj krasnega, velikankega. — Predstave se vrše od 1.—3., 3.—5., 5.—7., 7.—9., 9.—11. Radi udobnosti občinstva, se dobiva vstopnice v predprodaji od 10. do pol 12. popoldne. — V petek specialni večer s Psylandom in drami »V oblasti strasti«. — V soboto zanimiva drama »Zlati križec« in veseloigra »Gorje, če se izpuste«.

V prisilno delavnico so oddal 46letnega malopridneža Albina Rautza iz Zelenke kaplje, okraj Velikovec in 61letnega Ivana Mraka z Brezovice pri Ljubljani.

Na današnji semenj so prignali 20 glav, in sicer 15 volov, 3 krave in dvoje telet.

Izgubljen dežnik. Neznana dama je pustila že pred tedni svoj dežnik v Simon Gregorčičevi knjižnici. Naj se oglasi!

Koncert »Ljubljanskega društva« nega orkestra« v kavarni Krapš. Ljubljanski društveni orkester koncertira jutri v četrtek, pod vodstvom koncertnega mojstra gosp. Bogomila Černega v kavarni Krapš (Škofja ulica). Začetek ob 9. zvečer; vstopnina 40 vin. Za mnogobrojno udeležbo se priporoča — o d b o r.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal G. Alfonz Rakušek, pravni praktikant v Kobarižu, 20 K — iz neke sodne poravnave. — Češka akcijska pivovarna v Českih Budjevicah je nakazala družbi Ciril-Metodove družbe 628 K 55 v. S tem prispevkom je dokumentirala, kako pri ljubljeno je med Slovenci to pivo, mu pa dostavljamo le, da smo tej pivovarni hvaležni za rodoljubni prispevek in priporočamo, da prijatelji piva ta slovenski izdelek vedno uvažujejo. — Vesela družba v gostilni g. Valentina Gregorca v Mengšu je darovala Ciril-Metodovi družbi 20 K ob prihodu ljubega prijatelja. — V o d g o v o r na sicer smešno obdolžitev v »Gottscheer Nachrichten« 2. t. m., št. 44. kakor da bi bil postal g. dr. Jakob Rajh, dvorni in sodni odvetnik v Gradcu, neznačajen renegat, poslal je ta častiti rodoljub družbi sv. Cirila in Metoda bankovec za deset kron v dar. — Ganljiv pri-zor. Vseh Svetnikov dan prišel je poklonit se manom blagopokojnega g. Iv. Fabjančiča na ljubljansko pokopališče neki oče s prav snažnima in zanimivima sinkoma, ki sta bila stara nekako po 4 do 5 let. »Kdo je tu, ate?« povprašujeta otroka. »Tu je pokopan rajni Ivan Fabjančič, ki je zapustil velik del svojega imetja družbi sv. Cirila in Metoda. Ta mu je okrsbela spomenik, kakor vidita, in krasen venec z napisom na trobojnem traku. »Kje pa je ta družba?« nadaljuje zvedavi sinček. »Ta družba ima sedež v Ljubljani, skrbi pa za slovenske otroke v tistih krajih, kjer ni slovenskih šol. V teh šolah se uče brati in pisati. Boga moliti in lepo po slovensko govoriti. Vidva se bodeta v tukajšnjih domačih šolah že lahko učila, ker so slovenske in učitelji Slovenci, za mnoge otroke pa, ki nimajo te sreče, oskrbuje družba sv. Cirila in Metoda slovenske šole in zato, da pogamo tistim ubogim otrokom, podpiramo družbo sv. Cirila in Metoda. O tem vama bodem govoril še večkrat.« — Vsa čast temu vzornemu očetu!

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Novem mestu priredi v soboto, dne 15. t. m. v prostorih Narodne čitalnice zabavni večer pri pogrnjenih mizah. Na sporedu je igra salonskega orkestra, humoristični kvintet in ples. Bufet. Vstopnina: sedeži po 1 K 50 v, dijaška stojšča po 40 v. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Začetek ob 8. zvečer.

Društvena naznanila.

Martinov večer priredi gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj za uboge otroke šentjakovskega okraja v nedeljo, dne 16. t. m. v gostilni pri Kavčiču. Na sporedu je sloveča Martinova gos ter razne druge zabavne zanimivosti. Začetek ob 6. zvečer, vstopnina 30 vin. za osebo. Z ozirom na dobrodelen namen se preplačila hvaležno sprejemajo in se želi, da se društveni člani in prijatelji ubogih otrok v čim največjem številu odzovejo temu vabilu.

Društvo zdravnikov na Kranjskem sklenilo je z zvezo zavarovalnic proti neugodam novo pogodbo s

stopnjevalnim tarifom za preiskave pri neugodah, ki stopi s 1. decembrom t. l. v veljavo. Prepisi nove pogodbe se gospodom zdravnikom v kratkem vpošljejo.

Obligatorična bolniška blagajna zadruga krojačev, krojačic, krznarjev in rokovičarjev se bo ustanovila na ustanovnem zborovanju, ki se vrši v nedeljo, dne 23. novembra ob pol 10. popoldne v vrtnem salonu hotela »Ilirija«. Načelnost vabi člane k polnoštevilni udeležbi.

Zabavni večer slov. trg. društva »Merkur« se vrši v nedeljo 16. t. m. v veliki dvorani »Nar. doma«. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina 60 v za osebo. Sodelujeta društveni pevski zbor in salonski orkester »Sokola I.«. Na tem zabavnem večeru se vrši tudi žrebanje dobitkov. Številka vstopnice bo veljala obenem tudi kot številka izžrebane-ga dobitka. Vsak, ki kupi vstopnico ima v slučaju, da bo izžrebana številka njegove vstopnice, pravico do dobitka — torej brez vsakih drugih stroškov. Vsak obiskovalec si lahko kupi poljubno številko vstopnic. Gg. člane in prijatelje društva vabimo, da se udeležijo zabavnega večera z rodbinami vred v obitem številu. — Dobitki, ki bodo žrebani na zabavnem večeru slov. trg. društva »Merkur« v nedeljo 16. t. m. v »Narodnem domu« so razstavljeni na ogled v izložbi tvrde Grigar & Mejač.

Na »Merkurjem« zabavnem večeru, ki bo v nedeljo 16. t. m. v »Narodnem domu« poje društveni pevski zbor navdušeno Fr. Ferjančičevo: »Pevci smo slovenski mi«, v narodnem tonu se gibajoči Fr. Korunovo: »Potrkali na okno«, obe iz »Novih Akordov«, hrvaško J. Caniča »Tajno ljubav« in pred nedavnim časom izšli 2 koroški narodni pesmi (Dobar večer luba dakle, Pvaninska) v harmonizaciji Oskarja Deva.

Slovensko društvo »Zvezda« na Dunaju priredi v soboto, dne 15. novembra v slavnostni dvorani »Kaufmännischer Verein«, I. okraj, Johannesgasse 4 predstavo narodne igre »Deseti brate«. Po predstavi je prosta zabava.

Prosveta.

Iv. pl. Zajc: »Zrinjski«. Opera. Spesnil Hugon Badalič. Nestor hrvatskih skladateljev, glasbeni prvobornik za kulturno osamosvoje hrvatskega naroda, dvakrat krmilar hrvatske gledališke ladje (leta 1870. in 1880.), stvoritelj prve hrvatske operete, Ivan pl. Zajc je danes že v 79. letu svoje starosti. Že s šestim letom je koncertiral na Reki, v 11. letu je zložil prvo opero (»Marija Terezija«), v 20. letu je že dirigiral svojo opero »La Tirolese« na konservatoriju v Milanu in dobil zanjo čast. nagrado. Nato je bil sedem let gledališki kapelnik na Reki, potem par let kapelnik Karltheatra na Dunaju, leta 1869. je kapelnik zagrebškega kazališta ter od leta 1870. do 1889. dvakrat operni ravnatelj v Zagrebu. Njegove opere in operete so se z velikim uspehom nešteto izvajale na Dunaju, v Italiji, v Rusiji, na Nemškem ter po raznih slovanskih odrih. Tvorna sila Zajčeva je uprav velikanstva in vir njegove fantazije neusahljiv, večno močan. Napisal je čez tisoč glasbenih del, med temi 21 oper in 32 operet, 60 kantat, 53 himen, 43 ouvertur, 3 velike simfonije in nebroj zborov, pesmi, koračnic i. dr. Največji uspeh je imela njegova junaška opera »Zrinjski«, ki ga vpri-zorji ensemble hrvatske opere na našem odru v torek, dne 18. t. m. pod vodstvom opernega ravnatelja profesorja Srečka Albinija. Glavne vloge bodo izvajali gđna. Mira Korosčeva in gospa Irma Polakova ter gg. Marko Vušković, Stanislav Jastrzebski, Josip Križaj in Zvonimir Strmac.

Književnost.

— Vojvodina Štajerska. Učencem spodnještajerskih ljudskih šol v ponavljanje učne snovi iz domoznastva sestavi Josip Mešiček, nadučitelj v Sevnici. Cena 40 v. — V tej knjižici podaja pisatelj na kratko zemljepisni opis Štajerske, nekoliko statistike in pa nekaj pregled štajerske zgodovine. Knjiga je pisana zelo poljudno in bo brezdomno prav dobro služila ne samo štajerski, marveč sploh slovenski mladini.

— Na letovišču l. 1913 in drugo. Šaljive in resne črtice iz sedanjosti. Spisal Luigi Calco. Cena 70 v. Naš velepriljubljeni felitonist Luigi Calco je zbral več svojih šaljivih in resnih črtic ter jih izdal v pravlični knjižici. V poljudnem, satirično-humorističnem tonu razpravlja v teh svojih črticah o resnih političnih vprašanjih, biča neusmiljeno razmere, ki jih je uvedla vladajoča klerikalna stranka na Kranjskem. Osebe,

ki nastopajo v nekaterih črticah, so pravi tipi oseb, ki jih je ustvarila klerikalna politika. Pisatelj pa je v svoji knjižici tudi opisal posledice te nezdrave klerikalne politike, ki se najbolj občutno kaže na gospodarskem polju. V črtici »Na begu v Ameriko« je mojstrsko očrtana velika tragedija našega ljudstva, ki zapušča svojo rodno grudo, da najde onstran morja tiste življenske pogoje, ki jih doma nima. V tej kratki črtici je povedano vse. In prepričani smo, da taka črtica več pove nego dolge učene razprave. Pisatelj je pa v tej svoji knjižici pokazal tudi, kako zelo ljubi svoj narod, svoj jezik. Črtica »Svetniki« je pač lepa apoteoza naših narodnih mecenov, obenem pa tudi najboljša sredstvo, da se vzbuja med ljudstvom ljubezen do domovine, navdušenje za našo prepotrebno šolsko družbo. Na drugi strani nam pa podaja v črtici »V bolnišnici« sliko onih naših »bratov«-izdajic, ki hočejo uničiti in zatreti v našem narodu zadnjo iskrico ljubezni do domovine. Pa tudi vse druge črtice pričajo, kako dobro zna pisatelj opazovati življenje. V njegovih humoristično pisanih črticah je sama gola resnica. In ker je pisatelj slog zelo poljuden in razumljiv, se bo knjiga brezdomno hitro razširila med slovenskim ljudstvom. In prav je, da se razširi, ker bo prav gotovo marsikateremu odprla oči, obenem ga pa tudi navdušila za pravo narodno delo. Zato je dolžnost narodno mislečega občinstva, da poseže po tej knjigi ter jo kolikor mogoče razširi med ljudstvom. S tem se bo pa tudi priznalo pisatelju, da je ubral pravo pot, po kateri naj še vnaprej hodi ter s tem izobrazuje naš narod.

Izpred sodišča.

Pomiloščen morilec. Infanterist Jankovljevič, ki je bil obsojen na smrt zaradi umora stotnika Eisenkolba in grofice Bolce je pomiloščen. Izmera začasne kazni še ni znana.

Nasilen morilec pred sodiščem. V Sarajevu se vrši te dni obravnava proti nekemu Šiftu, ki je obdolžen sedem umorov. Šift je silno nasilen človek in se obnaša v dvorani skrajno predrzno. Včeraj je bil med drugimi zaslišan kot priča tudi neki Zajček. Ko je Zajček izjavil, da bo povedal popolno resnico, je skočil Šift k njemu in ga je udaril po obrazu tako silno, da je mož padel in začel krvaveti iz ust in iz nosa. Po dolgem odporu so Šifta uklenili in so ga odpeljali zopet v zapor.

Drugi Kruppov proces. — Ob-sodba. Po dovršenem dokazovanju je predlagal višji državni pravdnik, da naj se Brandt oprosti zaradi izdaje vojaških tajnosti, ker mu tega niso mogli dokazati, pač pa naj se ob-sodita Brandt in Eccius vsak na 5 mesecev zapora zaradi podkupovanja. Po daljšem posvetovanju je pro-glasil predsednik sodnega dvora sodbo. Brandt je obsojen na štiri mesece zapora. Vštevisi mu preiskovalni zapor je bil takoj odpuščen. Eccius pa je bil obsojen na 1200 mark globe. Skupno morata plačati stroške sodnega postopanja. Ta sodba je napravila na nekaterih kroge zelo mučen vtisk in večina smatra to sodbo samo za akademično konstatacijo krivde, nikakor pa ne za pravo kaznovanje zločincev.

Judovski ritualni umor v Kijevu. Po izpovedbah sodnih izvedencev-zdravnikov in teologov je zaključil sodni dvor dokazovanje in je prišel na vrsto državni pravdnik. Ta dan se je dvorana zopet popolnoma napolnila in prišli so k obravnavi tudi razni višji vojaški in civilni funkcionarji, ki so v zadnjih dneh večinoma izostajali. Državni pravdnik je govoril zelo dolgo in je vstrajal pri svoji obtožbi in poudarjal sledeče: Ta afera mora postati ravno vsled ratiniranosti, ki se je pokazala pri izvršitvi umora, svetovna afera. Svet zanimajo sedaj seveda pred vsem razne vojne in razni državni pre-obrati. Kljub temu pa ne sme ostati v ozadiju mlada žrtve deček Andrijaša Jušinski. Judje so hoteli sicer to afero ublažiti in jo omejiti na Rusijo, toda ko so uvideli, da to ne gre, so bili ravno oni isti, ki so napravili to afero za svetovno afero in sicer ravno zaradi tega, ker sedi na obtožni klopi Jud Beilis. Ta proces ima nekaj sličnosti z Dreyfusovo afero. Judje se namreč boje, da se začne v slučaju Beilisove obsodbe splošno preganjanje Judov na Ruskem. (Že med obravnavo se je predbacivalo ruski vladi, da je vpriporila ta proces, samo da najde povod za pogrom Judov. Ta strah pa ni upravičen, kajti ruska vlada je pripravljena, da štiti vedno in vse ruske podanike. Voditelji judovski so s svojim postopanjem to možno nevarnost povročili,

ker so s svojim brezobzirnim postopanjem še bolj raznetili sovraštvo do Judov v gotovih ruskih krogih. Državni pravdnik mora ščititi tudi priče, ki so govorile v ti zadevi, morja proti svojem prepričanju in v svojo nevarnost resnico. Žrtve Jušinski je bil priden, inteligent in ubogljiv dečko. Starši so ga ljubili in namenjeni je bil za duhovniški stan. Zgodilo pa se je, da je postal žrtve verskih fanatikov in prišlo je celo tako daleč, da je bilo njegovim staršem zabranjeno udeležiti se pogreba svojega najljubšega sina. Nato je prešel državni pravdnik na delovanje Krasovskega. On je izvršil v začetku meseca julija preiskavo pri Beilis. Našel ni nič sumljivega. Dne 22. julija je bil Beilis aretiran. Dne 3. avgusta je bil Krasovski zaslišan in nato je bila aretirana Vera Čebernjakova, katero je hotel Krasovski namenoma spraviti v to afero. V njeni odsotnosti so obiskali njene otroke gotovi policijski agenti, ki so dajali otrokom razne sladkarije. Kmalu nato so otroci vsled zastrupljenja umrli. Mogoče je, da jih niso zastrupili agenti, res pa je, da so bili ti otroci edine zanesljive priče. Sin Vere Evgen Čebernjak, tovariš Jušinskega, je nesel skrivnost v grob. Krasovski je odkril zločin, toda on noče izdati pravih zločincev. Obtožba proti Čebernjakovi je komedija, in ko je ta komedija padla v vodo, so nastopili Judje druga pota. Judje so mogočni, posebno pri nas. Listi so od Judov podkupljeni in vsi, celo uradi, trpimo pod judovskim pritiskom. Državni pravdnik je prepričan, da je Beilis vlekel Jušinskega v stanovanje starega Chassida Zajceva, katero stanovanje je nato najela Beilisova soproga in je to stanovanje požgala, da je uničila sledove hudodelstva. On je prepričan, da so Judje dečka mučili in da so mu vzeli kri, katero so porabili v bogoslužne namene. In Beilis je igral pri tem tudi vlogo mučilca. On je lahko dober in veren človek, toda kljub temu je lahko učinil nekaj, kar je z ozirom na njegovo versko naziranje upravičeno in dobro. Svoj govor je zaključil državni pravdnik z besedami: Mi ne sodimo tu o judovski veri, ki je do gotove meje tudi naša vera. Čela sekta hudodelcev se do sedaj še ni našla, pač pa je dokazano, da je med Judi veliko število fantikov, ki se večkrat sestanejo k svojemu fanatičnemu bogoslužju. Znano je in doganjano je, da so Judje že večkrat rabili kri za ritualne namene. Rusom manjka samo odločnosti in poguma, in vsled tega so napram takim hudodelcem običajno preveč popustljivi. Imeni Beilis in Jušinski naj nikdar ne izgineja iz spomina ruskega moža.

Beilis oproščen. Sodni dvor je stavil porotnikom dve vprašanji: Prvo se glasi: Ali je bil Jušinski pri Zajčevi opekarni umorjen in če so povzročile rane (47) izkrvavitve trupla in dečkovo smrt. Drugo se glasi: Ali je Beilis kriv, da je sporazumno z dosedaj še neznanimi tovariši Jušinskega ujel, in ga v verskem fanatizmu s svojimi tovariši umoril. Porotniki so prvo vprašanje potrdili, drugo pa s sedmimi glasovi zanikali, nakar je razglasilo sodišče — oprostilo razsodbo.

Razne stvari.

* **Kolera.** Iz Sarajeva poročajo: V Fenici je bilo v zadnjih dveh dneh deset novih slučajev kolere. V ostalem delu dežele ni več kolere.

* **Sneg.** Iz Novega Jorka poročajo, da so bili v vzhodnih državah veliki snežni viharji. Od Misipija do Atlantskega oceana so uničene vse brzojavne zveze.

* **Škrlatica v Londonu.** Iz Londona poročajo: Tu se je zelo razširila škrlatica, 3600 oseb je zbolelo na škrlatici. Zdravniki le težko obvladajo delo. Razen tega pa je še 2000 slučajev difterije in tifusa.

* **Mladi ogleduhi.** Dva dijaka obrtne šole v Krakovu, Evgen Gaevsky in Adam Orzondali, sta bila od krakovskega sodišča obsojena na dva oziroma na poldrugo leto ječe, ker sta bila ogleduha v službi ruskega generalnega štaba v Varšavi.

* **Avtomobilska nesreča.** Iz Pariza poročajo: Težka avtomobilska nesreča se je dogodila predvčerajšnjem blizu St. Privata. Pariški odvetnik Castelnau je ponesrečil s svojim avtomobilom. Šofer in neka dama sta bila na mestu mrtva. Castelnau, njegova soproga in dve drugi osebi so smrtno nevarno ranjeni.

Blagoslova dela

je deležen le tisti, ki gre na delo s polno močjo in zdravjem. Kdor pa trpi n. pr. na skrninastih, protinovitih

* **Iz ljubosumnosti.** Iz Villaroze poročajo: Hišni posestnik Nuntius Stampirato je iz ljubosumnosti ustrelil Lindo Pinto, ženo policijskega komisarja. Na to se je hotel ustreliti, pa se je le težko poškodoval. Ker ni imel več patron, je skočil z okna ter se ubil.

* **Grozen čin matere.** Iz Sobotice poročajo: 79letna vdova Milarius je predvčerajšnjim ponoči napadla v poštnem uradu v Bobi svojo hčer ter ji zadala s sekuro 38 udarcev po glavi in po rokah. Na to je zbežala v podstrešje, ki prezevala vrat ter skočila na cesto. Mater in hčer so težko ranjeni prepeljali v bolnišnico.

* **Nasilnosti častnikov.** »Trento«, klerikalno glasilo v Tridentu, poroča, da so v Tridentu, Roveretu in Mezzocoronu na Južnem Tirolskem izvršili častniki v zadnjih dneh velike nasilnosti. Iz Mezzocorona je dobil časopis opis nasilnosti, ki ga je podpisalo več uglednih meščanov. Ta nasilstva so se dogodila v noči od 1. na 2. t. m. Med nekim častnikom in več civilisti je prišlo do prepira. Ko je prišel na to še neki drug častnik, so civilisti pobegnili v hišo nekega peka. Častniki so vdrli v hišo in so pozvali delavce, naj izroče begunce, ti so deloma pobegnili iz hiše, deloma so se umaknili v posamezna stanovanja. In tedaj se je začela divja gonja: razbijala so se okna, nasilno odpirala vrata, prevračala pohištvo, preiskala skladišča, dočim se je kruh v pečeh sežgal. Nekega človeka, ki je šel mimo, so pozdravili z besedami: »Stoj, ali streljem!« Vendar pa se mu je posrečilo, da je pobegnil. Nekega drugega sta častnika prišla ter ga odvedla proti vojašnici, toda tudi ta se je iztrgal ter pobegnil. Eden izmed častnikov se je kmalu na to vrnil z nekim vojakom brez čevljev in kape nazaj k pekovi hiši. Vrata pa so bila zaklenjena. Tedaj je prišlo še več vojakov. Vrata so na poziv odprli in preiskava se je znova pričela. Zda so preiskovali zgornje nadstropje, kjer stanuje ravnatelj. Tudi njegova žena je na poziv odprla vrata in častnik je vstopil s sabljo in revolverjem v roki ter zahteval, naj se izroče begunci. Žena je hotela vsa prestrašena pobegniti s svojim sinčkom, vendar pa so jo prišli vojak, ki so bili postavljeni pri vhodu in ki so imeli povelje, da nikogar ne puste ne noter ne ven. Med tem je prikoralala četa vojakov, katerim je častnik zapovedal »Laden!«. Divja gonja se je zopet pričela, vse stanovalce so zbudili, preiskali omare, postelje, podstrešje, vendar je bilo vse zastoj. Končno so odšli iz hiše ter ustavili neki voz, ki se je pripeljal iz Rovere della Luna. Po treh do štirih urah je postalo po ulicah zopet vse mirno. Padlo je tudi več streliv. Vzmernjenje med prebivalstvom je bilo zelo veliko.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor. — **Debata o komisiji na Češkem.**

Dunaj, 12. novembra. V zbornici se vrši danes debata o včerajšnjem odgovoru ministrskega predsednika grofa Stürgkha na češko interpelacijo glede upravne komisije na Češkem.

Kot prvi je govoril češki socialni demokrat Šmeral, ki se je zavaroval v imenu čeških socialnih demokratov proti temu, da bi se po odpravi komisije izvršile zopet volitve v češki deželni zbor na podlagi starega volilnega reda. Poslanec Šmeral je indirektno priznal, da smatrajo češki socialni demokrati volilni oktroj za mogoč in dopusten. V principijalno kritiko cesarskega patenta se Šmeral ni spuščal, temveč je izjavil, da je češkemu proletariatu skoraj vse eno, ali vlada kapitalistični deželni odbor, ali birokratična komisija, dasiravno imajo tudi češki socialni demokrati ustavne pravne pomisleke proti načinu, kako je prišla upravna komisija na Češkem na krmilo.

Kot drugi je govoril mladočeh Fiedler, ki je z veliko bistroumnostjo dokazal juristično in ustavno neutemeljenost cesarskega patenta, katerega bi vlada na podlagi obstoječih zakonov in veljavne ustave ne smela izdati. Razmere na Češkem bi se bile dale urediti tudi brez komisije, če bi imela vlada dosti energije proti elementom, ki že leta in leta onemogočajo delo v deželni zboru.

Kot tretji je govoril slovenski poslanec Grafenauer, ki pa se je predmeta dotaknil samo v par stavkih, ter se v presojanje tega velikega ustavnopravnega vprašanja sploh ni spuščal. Zato pa je navedel v svojem govoru celo vrsto utemeljenih pritožb koroških Slovencev napram justični, politični in železniški upravi na Koroškem, ter zlasti ostro napadal graškega deželno sodnega predsednika Pitreicha. Dotaknil se je tudi uradniškega vprašanja ter dejal, da je 40% uradnikov odveč. Kar se tiče koroških nemških uradnikov, pa naj te vse vzame vrag.

Slovanske stranke priznavajo utemeljenost njegovih izvajanj in spretnost govornika pri zastopanju narodnih teženj, splošno pa se smatra, da je imel Hrvaško - slovenski klub z imenovanjem Grafenauerja kot govornika v tako važni debati, namen, celo ustavno vprašanje omalovaževati.

Nato je govoril nemški poslanec Lodgemann.

Odseki.

Dunaj, 12. novembra. Tiskovni odsek danes ni bil sklepčen.

Dunaj, 12. novembra. V justičnem odseku bi se morala vršiti danes razprava o nezaupnici justičnemu ministru dr. Hohenburgerju. Justični minister pa je izjavil, da bo podal izjavo za katero potrebuje nad 1 uro. Ker se je bližal začetek plenarne seje je načelnik odredil, da se prihodnja seja vrši jutri ob pol 9.

Dunaj, 12. novembra. Poslanec dr. Rybář je vložil danes interpelacijo na železniškega ministra zaradi uporabe regnicolov pri gradbi državni železnice.

Delegacije.

Dunaj, 12. novembra. En mandat v delegacijah pripada letos Slovencem na Stajerskem. Klerikalci bodo najbrže izvolili dr. Korošca.

Avdijsenca.

Dunaj, 12. novembra. Cesar je sprejel danes zunanjega ministra v enourni avdijsenca.

Za češko učiteljsstvo.

Dunaj, 12. novembra. Predsednik češke upravne komisije grof Schönborn in finančni referent Quech sta dospela včeraj sem, da predložita vladi deželni proračun za 1914, v katerem se nahajajo 4 milijoni za zvišanje učiteljskih plač, ki naj se pokrijejo iz davka na pivo. Ministrski predsednik je obljubil prejšnji teden odposlanstvu čeških učiteljev, da je določenih za zvišanje učiteljskih plač 11 milijonov. Sedem milijonov naj bi torej prišlo za to zvišanje iz preodkazov.

Komedija.

Praga, 12. novembra. Nemška napredna stranka je pod predsedstvom dvornega svetnika Bachmana izrekla justičnemu ministru dr. Hohenburgerju zaupnico.

Gališke zadeve.

Dunaj, 12. novembra. Tudi virilisti gališkega deželnega zbora, knezoškof dr. Todorovicz in Bilczenski sta prišla na Dunaj. V političnih krogih se zatirja, da se bosta tudi ta dva udeležila pogajanj glede gališke volilne reforme. Na Dunaj se je odpeljal tudi namestnik Korytovski.

Dunaj, 12. novembra. Danes popoldne se vrši konferenca ministrskega predsednika z načelniki antiblok strank. Popoldne je konferiral gališki namestnik z ministrskim predsednikom in poljsko večino.

Razredna loterija.

Dunaj, 12. novembra. Danes se je vršilo prvo žrebanje razredne loterije. Glavni dobitek 60.000 K dobi št. 20.338, dobitok 20.000 K št. 93.200, dobitok 5000 K srečka 23.672, po 1000 kron srečki št. 24.071 in 34.779. Razen teh je bilo izžebanih še več dobitkov po 400 K, 200 K in 80 K. Žrebanje danes ni bilo končano, marveč se nadaljuje še pojutrinjem.

Dunaj, 12. novembra. Dobitek 2000 K je zadela št. 76.398. Izžebanih je bilo tudi več dobitkov po 600, 400 in 300 K.

Ogrska delegacija.

Budimpešta, 12. novembra. Med kandidati opozicije za ogrsko delegacijo sta tudi poslanca Rakovszky in Lovaszky, ki sta bila izključena od več sej. Ker se bosta hotela najbrže udeležiti sej delegacij, kar po sedanjem poslovniku ne gre, jih bo dal predsednik ogrske delegacije s parlamentarno stražo, ki jo vzame s seboj na Dunaj, iztirati iz posvetovalnice. Najbrže pa bosta oba poslanc

prišla tudi na dvor k otvoritvi delegacij, česar predsednik ne bo mogel preprečiti. Za ta slučaj ju hočejo delegati ogrske vladne večine ignorirati.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 12. novembra. Današnje seje državnega zbora se opozicija ni udeležila. Koncem seje je interpeliral reški poslanec dr. Vivo zaradi komisarijata na Reki in zaradi protitalijanskega postopanja vlade. Ministrski predsednik Tisza mu je odgovoril, da je vlada pripravljena skoraj zopet pripraviti normalne razmere, da pa zahteva tudi od italijanskih strank, da se pokažejo napram vladi koncilijantne.

Ogrski škandal.

Budimpešta, 12. novembra. Tudi opozicija magnatske zbornice bo spravila dne 14. novembra afero igralnice na razgovor ter stavila na grofa Tiszo nekaj vprašanj.

Hrvaška.

Budimpešta, 12. novembra. Kraljevski komisar baron Skerlec je dospel sem in konferiral z ministrskim predsednikom in ministrom za Hrvaško.

Budimpešta, 12. novembra. »Az Est« poroča, da je dobrega vira, da bo predloga glede izpremembe železničarske pragmatike prišla v par dneh pred poslansko zbornico. Trgovinski minister Harkanyi bo prišel na Dunaj in bo zaprosil za predsankcijo. Predloga pride pred državni zbor vsekakor še predno se sestane ta delegacija.

Zagreb, 12. novembra. Hrvaški listi odločno zanikajo, da bi mogla dati hrvaško - srbska koalicija v saboru vdanostno izjavo v prilog Ogrski. Za to ni povoda, ker je od nagodbe sem Ogrska neprestano kršila zakon. O pogajanjih barona Skerleca s koalicijo ne pride nič v javnost. Največje težkove obstojajo glede volitev in obnovitve finančnega sporazuma, ker je stavil grof Tisza za pogoj, da se izvoli gotovo število starunionistov in da da koalicija garancije, da ne bo otežkočala finančne nagodbe.

Bosna.

Sarajevo, 12. novembra. Med muzlimanskimi posestniki, zlasti med begi okraja Banjaluka je opažati veliko nezadovoljnost, da se naj zopet sproži vprašanje odkupa kmetov. Gibanje vodi poslanec Hamdibeg Džinić. V nedeljo se je vršil tozadevno v Banjaluki shod. Prisoten je bil tudi poslanec Sulejman Pašić, kateremu je shod izrekel nezupnanje, vsled česar je ta odložil svoj mandat.

Rimski občinski svet odstopil.

Rim, 12. novembra. Župan Nathan in ves občinski svet je podal demisijo. Občinstvo je prirelo občinskemu svetu velike ovacije.

Bavarski prestol.

Monakovo, 12. novembra. Med velikimi svečanostmi se je izvršilo zasedenje prestola novega kralja Ludvika III.

Noblova nagrada.

Stokholm, 12. novembra. V švedski akademiji znanosti se je prisodila danes Noblova nagrada za fiziko prof. Kamerling Onesu (Leyden), za kemijo prof. Wernerju (Curih), za literaturo še ni oddana. Kakor znano, se je potegoval Rosseger.

Dogodki na Balkanu.

Pred četrto balkansko vojno.

Pariz, 12. novembra. Močna diplomatska pozicija Take Jonescuja obstoja v tem, da lahko podpre svoje posredovanje pri Turčiji tudi z vojaškimi argumenti. Tako je baje izjavil, da bi stopila Rumunska, če bi Turčija napadla Grško na kopnem, na stran Grške.

Atene, 12. novembra. Turški delegati so zopet dobili od svoje vlade nove instrukcije, zlasti v vprašanju vakufov. Pogajanja so se še včeraj ponoči zopet pričela.

Grško - turški sporazum.

Atene, 12. novembra. Včeraj se je sklenila med grškimi in turškimi delegati sledeča konvencija:

1. Pogodbe in konvencije, veljavne pred izbruhom vojne, se zopet uveljavijo.
2. Razglasi se splošna politična amnestija.
3. Novim grškim podanikom se prizna opcijska pravica za tri leta.
4. Privatna last sultana in cesarske rodbine se bo respektirala.
5. Glede privatne turške lastnine se skliče razsodišče.

6. Razsodišče določi tudi, kdo plača vzdrževanje vojnih ujetnikov.

7. Turčija se zaveže, da povrne od Grške turškim častnikom plačane zneske.

8. Turčija izroči brez odškodnine zajete grške ladje.

9. Uredi se vprašanje muftijev in jurisdikcije.

10. Grška respektira vakufska posestva.

11. Grška odpravi desetino od vakufskih posestev.

12. Grška vlada obljubi podpirati razne turške samostane, mošeje in seminare.

Srbske gorske baterije.

Belgrad, 12. novembra. Vojni minister namerava odposlati v evropske orožarne posebno komisijo, ki naj izbere najboljši model gorskih topov. Srbska vlada je že prejšle nile, ustanoviti večje število gorskih baterij, do sedaj pa še ni prišlo do sporazuma.

Arnaviti.

Belgrad, 12. novembra. Arnaviti so napadli srbsko vas Dubovo. Srbske čete so jih pognale.

Turčija in Srbija.

Belgrad, 12. novembra. Sem je dospela posebna turška komisija, ki naj reši vprašanja zaradi obnovitve diplomatskih zvez.

V novih srbskih pokrajinah.

Belgrad, 12. novembra. Kralj je izdal ukaz, s katerim se nekatere določbe srbske ustave razširijo na nove srbske pokrajine. Poljedelski minister je nastavl celotno vrsto čeških gozdarjev v osvojenih krajih.

Volitve na Bolgarskem.

Sofija, 12. novembra. Glasom ponoči dospelih poročil je izpadlo 80% občinskih volitev vladi v prilog.

Bolgarsko - turška meja.

Carigrad, 12. novembra. Določitev nove bolgarsko - turške meje je že končana. Meja zahodno od Odrina je že določena.

Gospodarstvo.

— **Izdaja davka prostih 4 1/2% ogrskih državnih zakladnih zadolžnic.** Kralj. Ogrska vlada izdaja na podlagi zakonitega pooblaščenja 4 1/2% davka proste državne zakladne zadolžnice v nominalnem iznosu 250 milijonov kron. Ta emisija je določena za poplačilo dne 1. januarja 1914 zapadajočih državnih zadolžnic iz leta 1910. Subskripcija od strani posestnikov teh starih zadolžnic, katere se vrši od dne 12. do vštete 18. novembra 1913 opoldne, se boče v polnem obsegu vpoštevala; subskripcija proti plačilu v gotovini se vrši dne 18. novembra 1913. Titri so razdeljeni v komade po 500, 1000, 5000, 10.000 in 50.000 K ter dne 1. oktobra 1916 al pari plačljivi, ministrtvo si je pa pridržalo pravico po trimesečni odpovedi plačati te državne zadolžnice že preje, in sicer najprej dne 1. januarja 1916. Obrestni kuponi se plačajo brez vsakega odbitka dne 1. aprila in 1. oktobra vsakega leta. Oddajni kurz znaša 95%; z ozirom na kurzni dobiček si zasigura kupec pri največji varnosti, katero je možno imeti, za dobo nekaj let približno 6-55% obrestovanje. Kot zglasevalnica za Ljubljano in alpske dežele fungira »Podružnica c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani«, (Prešernova ulica 50), katera že sedaj sprejema priglase in daje vsa zahtevana pojasnila.

— **Avstrija in francoski denar.** Ker je francoski denarni trg iz političnih ozirov zaprt za finančne potrebe avstro-ogrsk, je bilo do pogoditve s francoskimi imetniki obligacij Južne železnice zavzeto stališče, da si more družba Južne železnice izposoditi 600 milijonov frankov in od te vsote more odstopiti Avstriji 350 do 400 milijonov frankov. S tem bi Avstrija indirektno dosegla to, česar ne more doseči direktno. Toda grozdeje visi previsoko. Pariški »Journal« je izvedel iz dobro poučenega vira, da bi francoska vlada nemilostno zavrnila omenjeno operacijo. Je to skrito posojilo, ki bi je Avstrija sklenila na francoskem trgu. Zeleti je baje, da bi bilo razmerje Francoske napram Avstriji iskrenejše in intimnejše. Toda pri tem ni treba na francoski strani odobravati skrito operacijo, ki ima jasen namen, da bi prihajal francoski kapital s posredovanjem Južne železnice v Avstrijo, brez kakoršnekoli kompenzacije za višje interese Francoske in evropskega miru.

ke trume k hvaležnosti obvezanih ljudi najtoplejšo zahvalo itd. Tisoči enakih izjav iz vseh krogov govornimarsikatore bolečino pomirjujoče domače zdravilo, ki je moremo naročiti 12 malih, 6 podvojnih ali 2 specialni steklenici franko za 5 kron pri dvornem lekarnarju Fellerju v Stubici, Elzatrž št. 238 (Hrvatsko).

Tudi drugi Elza-izdelek, in sicer

poizkušnjo priporočati, ker odkar ga rabimo, imamo popolnoma zdrav želodec in dober tek, uravnano odvajanje in nobenih žledodnih bolečin. Tudi za ta izdelek, od katerega stane 6 škatljic franko 4 krone, da je dobiti pristnega, naj se naroči pri lekarnarju Fellerju v Stubici, Elzatrž št. 238 (Hrvatsko).

Darila.

Upravištvu naših časopisov so poslali:

Za »Ciril - Metodovo družbo«: »Strelski klub Radovljica« 40 K, Jan. Premrov, računski nadsvetnik v Sarajevu 15 K 28 v, zložili, ob priliki vršivše se odhodnice na čast računskega svetnika Jos. Steindla, zbrani sarajevski Slovenci, Franjo Dular, okr. nadveterinar v bosn. Gradiški, nabral na odhodnici g. sodnega tajnika Franjo Vrhunca 10 K (darovali so: Fr. Vrhunec, Fr. Dular, poslanec pl. Gjurkovečki in učiteljica Mica Cerjak), Mihael Novak, Gradec 11 K, položili napitnice »Trije umazanci«, v gostilni pri ruskem carju 7 K 39 v i. s.: Slava Stupica, Jerica, Milena, Milan in Rado Vrhovec ter Berta, Vera in Rajko Vlah in Neimenovani v Ljubljani 2 K. Skupaj 85 K 67 v.

Za dijaško podporno društvo »Domovina«: »Strelski klub Radovljica« 40 K.

Zivel nabiralci in darovalci!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 10. novembra: Marija Kovčič, mestna uboga, 76 let, Japljeva ulica 2. — Avgust Verdir, sluga, 60 let, Hrenova ulica 16.

Dne 11. novembra: Josip Mirt, voznik, 36 let. — Ana Ažman, delavka, 35 let.

V deželni bolnici:

Dne 8. novembra: Mihael Luznar, učenec, 9 let.

Dne 9. novembra: Fran Vizjak, bivši vratar, 28 let.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Časopis in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do mačega zdravlila, katero se da tako mnogostransko porabiti, nego »Mollo-vo francosko žganje in sol«, ki je takisto bolesto utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kako to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelim. Steklenica 2 K. — Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi je zahtevati izrecno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 33

Izredno učinkovito sredstvo proti zastarelim želodčnim boleznim in zagatenju.

Hitri in zanesljivi uspehi, ki so se dosegli s Stomoxigenom so ga na daleč in široko napravili za priljubljeno domače zdravilo. Stomoxigen je popolnoma nedolžen izdelek iz kisika ter se dobiva v vsaki lekarni. Najbolje ga je vzeti vsak dan trikrat in sicer po eno do dve tableti med jedjo. Uspehi, ki se dosežejo pri želodčnih težavah, zagatenju in mnogimi boleznimi, ki so z njimi v zvezi, so naravnost sijajni. Kislina v želodcu izginje, srce ne tolče več. Bolečine v jetrih in obistih ter v hrbtu se ne pojavijo več. Živci se okrepe. Stomoxigen zapisujejo mnogi odlični zdravniki, ker kisik, ki ga obsega, povzročuje učinek, kakor si ga bolje misliti ne moremo. Splošno je znano, da kisik zrak zboljšuje; čisti in krepi pa tudi želodec in obisti in pomori kali, ki so pogosto vzrok hudim boleznim. Vsaka lekarna ima Stomoxigen, ako bi ga pa ne imela, ga pa lahko priskrbi. En poizkus bo vsakega prepričal o izbornosti tega izdelka. (Prosim, izrežite.)

Nevarnosti jeseni: Jesen s svojimi ostrimi vetrovi in padavinami je dosti nevarna spolom. Marsikateri lepi zdravstveni uspeh poletja, ves upapoln, gre ob ostrem letnem času zopet v izgubo. Idealno sredstvo za ubranitev in preprečenje vseh katarov sopl je raba znanih gleichenberških zdravilnih vrečev. Izborni so uspehi pri domačem zdravljenju z Eminim in Konstantinovim vrečem ter vrečeva usedlina za inhaliranje.

Ako jim ne diši jed

in se jim upira mleko, to je pri šolskih otrocih pogosto znamenje nervoznosti, kar pa, kakor kaže izkušnja, najlažje preprečimo s pševnim prehranjevanjem. Prehrana s »Kufek«, že desetletja odlično preizkušena, ki se lahko daje na mleku, kakav, polivkah, juhah, sočivju in drugih jedilih in ki jo otroci radi uživajo, močno vpliva na zvišanje telesno teže. Brošurica s 104 kuharskimi recepti za pripravljane cenenih in okusnih jedil s »Kufek« se dobiva zastoj po vseh lekarnah in drogerijah.

Kdor še ni prekašljajl noči,

komaj zapopade, kakšna dobrota so za ljudi Fayeve pristne sodenske mineralne pastile. Pastilje, ki izhajajo iz za zdravljenje rabljenih vrečev občine Soden, blaže, razkrajajo in pomirjajo, ako jih vzamemo, predno gremo spat, odpravljajo pa tudi najhujše napade kašlja, ako jih rabimo po predpisih. Pazite na ime »Faye« in uradno posvedočbo županskega urada kop. Soden ob T. na belem kontr. pasu. Cena K 1'25 škatljica.

Razumite neskončno pomembnost čudovitega učinka Odola. Medtem ko druga ustna in zobna čistila, kolikor za vsakdanje negovanje zob sploh pridejo v poštev, učinkujejo samo nekaj malih sekund, to je med čiščenjem, učinkuje Odol še cele ure po snazenju zob. Ta prav posebni trajni učinek Odola ovira ozir. zatira zobe razdirajoče kisanje in gnitje.

Serravallo^{vo}
železnato kina-vino
Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom z zlati kolajni.
Povzročajo voljo do jedi, okrepi živce, pobožja kri in je **rekonvalescentom in malokrvnim** zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 8000 zdravniških priporočil.
J. SERRAVALLO, t. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Baržovlje. 87

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 12. septembra 1913.

Termin.

Pšenica za okt. 1914. za 50 kg 11'29
Rž za okt. 1914. za 50 kg 8'81
Oves za okt. 1914. za 50 kg 7'26
Koruza za maj 1914. za 50 kg 6'32

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306'2		Srednji uračni tlak 736 mm			
nov.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
11.	2. pop.	737'9	8'6	sl. vzhod	oblačno
12.	9. zv.	737'6	11'7	sl. jzh.	sl. jzh.
12.	7. zj.	736'9	12'7	sl. jzh.	dež

Srednja večerajšnja temperatura 8'9° norm. 46° Padavina v 24 urah 31 mm.

Mlada šivilja

dobro izučena, z dobrim izpričevalom, želi službe pri kakšni šivilji ali dela za prodajalno, sicer tudi pri kakšni družini, ker se razume tudi v kuhanju in drugih takih delih. Nastop službe takoj. Ponudbe pod »Gosp. Stano, poštnoštežico, Ljubljana.« 4039

Čebelni med

iztrčan, zajamčeno prirodno pristen, akacijev ali lipov, razpošiljanje franko v pločevinastih škatljicah po 5 kg po povzetju za K 8'50. Preprodajalcem pošljemo vzorce in ponudbe. Izvoz medu (Erster ung. Bienenhonig-Export) BALATONFÖKAJAR, (Ogrsko).

Hiša v Sv. Mateju

v Istri, poleg ceste, ki pelje v Trst, se da v najem ali proda.

Stoji na lepem kraju, je prostorna, ima studenec in gostilniško koncesijo. Lepa prilika za podkovnega kovača. Kupci naj se pismeno ali ustmeno obračajo na podpisane Jakov Lucić, selo Soržiči šte. 73, pošta Sv. Matej, Istra.

Dr. Fran Stirelec, c. kr. notar v Ormožu sprejme s 1. dec. t. l.

pisarja

ki piše dobro tudi na stroj.

Iščo se za večje stavbno podjetje v vseh strokah dobro izurjen ključavničarski

predelavec

vešč slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. — Ponudbe pod: »Zanesljiva moč« na upravištvu »Slovenskega Naroda«. 3971

Knjigovodja

ob enem korespondent, zmožen tudi strojepisja, nemške in slovenske korespondence, se takoj sprejme. Italijanske zmožnosti imajo prednost. Ponudbe na J. Popovič, Ljubljana.

Odda se za februar termin

že nad petdeset let obstoječa priznana dobro idoča, na najživahnejšem prometnem kraju mesta večja 3972

gostilna

s krasnim gostilniškim vrtom, salonom in kegljiščem. V vseh prostorih je napeljana električna razsvetljava. Več se poizve v pisarni gostila, zadruga, Ljubljana, Marije Terezije c. 16.

Takoj se oddajo:

Lepi prostori

sredi mesta, pripravi za vinsko klet, skladišče ali delavnico. — Ravno tam

krasen hlev

s prituklinami za dva konja. — Med državnim in južnim kolodvorom velik

prostor za lesno skladišče

Naslov pove upravištvu »Sl. Naroda«

Parni lokomobili

Wolfovi, 12 in 17 HP iz leta 1908 in 1912, se radi izmenjave druge obratne sile predati in jih je videti v obratu.

Ravno tam odda se v najem

žaga

pod ugodnimi pogoji. Naslov pove iz prijaznosti upravištvu »Slov. Naroda«.

Najboljša in najzdravejša

barva

za lase in brado

je dr. Drallea »NERIL«, ki daje svim in pordečelim lasem njih prvotno naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla, rjava, temnorjava in črna v steklenicah z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1. Lasne kite, podlage in mrežice vseh vrst; gledališčne in toaletne potrebščine itd.

Gleichenberski Emin in Konstantinov vrelec :: (močnejši) :: preizkušen pomoček proti vsem

KATAROM

dobavljajo trgovine z rudninskimi vodami, lekarne, drogerije in kopalniško ravnanstvo. Sezija 15. maja—oktobra. Gleichenberg na Štajerskem.

Tovarne zamaškov

C. A. Greinerja in sinov Hremsmünster Gor. Avstr., Nürtingen Nemčija, St. Felin de Guixols, Katalonija.

Želite zamaške iz prvih rok? Izvolite zahtevati cenike in vzorce direktno ali pa pri zastopniku za Kranjsko, Istro, Hrvaško, Slavonijo, Bosno Herceg. in Dalmacijo

L. Juriću, Ljubljana, Gledališka ulica št. 10

edinemu strokovnjaku te stroke na slovanskem jugu monarhije. 4050

En poskus — stalen odjemalec! Zajamčeno iz novega materijala. Privatnikom se ne pošilja.

Ej, kolika slast

v škripajočem zimskem mrazu držati po svetljikajočem se bregu navzdol! Ojačenje in prerodenje za telo in duha. — Ne pozabite pa kožo večkrat (posebno po umitju) vtreti z

Dr. Dralleja Malattine

(Netolst sok iz glicerina in strdi). S tem zabranimo, da bi se koža pordečila in postala krhka, da bi se pokala, pekla in napela. Nasprotno: odporna, voljna, sveža in žametnomehka.

Pušica K — 70 in 1'20 po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in boljših brivnicah.

Juri Dralle, Podmokli (Bodenbach) na L.

Meblovana mesečna soba

se odda takoj

Gledališka ulica šte. 10, II. nadstr. desno.

Kupim dobro ohranjeno

trgovinsko opravo

šteleže za specerijo in manufakturo. Ponudbe pod »D. O./4046« na upravištvu »Slovenskega Naroda«. 4046

Prodajam

majhno vilo

lepo izdelano: 4 sobe, kuhinja in shramba za 13000 K. Pod Rožnikom 277, T. Čeh. 4035

Prodajalka

zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi

se sprejme takoj pri

Kristianu Starki, trg. z mešaním blagom v Sevnici ob Savi, Štaj.

: Zobozdravniški atelijé :

H. Peters

se ni preselil,

nego se nahaja slej ko prej

v Prešernovi ulici št. 5, II. nadstropje, Perlesova hiša.

Dr. Gallatia

zopet ordinira.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče in brat, gospod

Franc Weinberger

posestnik, industrijalec, občinski svetovalec itd.

dne 8. novembra ob 5. uri popoldne po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 47. letu, blago v Gospodu preminil.

Pogreb predragega rajnika boče v ponedeljek, dne 10. novembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v zagorski župnijski cerkvi. 4037

V Zagorju ob Savi, dne 8. novembra 1913.

Veronika Weinberger, soproga. Veronika, Minka, Tončka, Pavla, Viktorija, hčere. Friderik Weinberger, adjunkt južne železnice, brat.

Zahvala.

Povodom pretresljive izgube našega iskreno ljubljene soproga, očeta, brata in strica, gospoda

Franc Weinbergerja

posestnika, industrijca, občinskega svetnika itd.

nam je došlo mnogo ganljivih dokazov sočutja. Za to, kakor za častno spremstvo na zadnji poti izrekamo vsem iskreno zahvalo.

Zahvaljujemo se posebno slavnim Sokolskim društvom iz Zagorja, Trbovelj, Hrastnika, Litije in Šmartne, slavnemu Gasilskemu društvu iz Zagorja, slavn. Glasbenemu društvu iz Zagorja.

Posebej se pa zahvaljujemo preč. gg. duhovnikom, gg. uradnikom premožgokopne družbe iz Zagorja in Trbovelj, cenj. učiteljstvu iz Toplic in Zagorja, gg. uradnikom južne železnice in sploh vsem plemenitim udeležencem in spremljevalcem od blizu in daleč ter vsem darovalcem prekrasnih vencev.

V Zagorju ob Savi, dne 11. novembra 1913.

Redbina Weinberger.

Novosti za jesensko sezono

kakor tudi

OBLEKE PO MERI

najnovejše oblike pri

B. Götzl Ljubljana

Mestni trg 19 — Stari trg 8.

Vizitnice v elegantni obliki priporoča
Narodna tiskarna.**Okrajne zastopnike**za obiskovanje zasebnih odjemalcev na deželi, (ljublanski okraj je že oddan)
sprejme dobro vpeljana praška tovarna, izključno za potovanje.
Naznanite dosedanja zastopništva in priložite fotografijo, ki se takoj vrne.
Naslov: „Ex lex“, Praga, glavna pošta, restant.**Zamaške**za steklenice in sode v vseh velikostih in kakovostih, za vinotrčce, pivovarne, založnike
piva, izdelovalce likerjev, lekarnarje, drogiste, mineralne vrelce in špecerijske trgovine
izdeluje trdka 3706**Jelačin & Ko., Ljubljana**Edino domače podjetje te stroke na jugu monarhije. Električni obrat. Direktni uvoz prob-
kovine iz Španije in Portugalske. Zahtevajte cenik in vzorce. Zaloge raznovrstnih stanjlovljivih kapsljev.**Zdravnik želodca**je posebnost želodčnega likerja
iz zdravilnih rastlin, kateri iz-
borno vpliva proti slabostim v
želodcu ter radi tega v nobeni
družini ne bi smel manjkati.

Ustanovljena leta 1841.

Ustanovljena leta 1841

Odlikovana tovarna jesiha.

LUIGI SALVADOR TRST.

Ulica Casimiro Donadoni št. 16. — Telefon št. 738.

Naslov za pisma: Luigi Salvador, Trst, poštni predal.

Edina tvornica s patent. avtomatičnim sistemom. Najznamenitejši na Primorskem.

Posebnost: **Naravni jesihi iz belega in rdečega vina ter naravni jesihi**
iz čistega alkohola za konzerve. 3329Vsled avtomatičnega proizvodnje, ki je mnogo cenejši od ročnega dela, mi je
mogoče postreči svojim odjemalcem z izdelkom, ki je neprekosljiv glede do-
brote in nizke cene. — Naročbam se prilaga pismo jamstvo, da odgovarja
izdelek popolnoma hranilni svrhi; na zahtevo pošljem vzorce in cene.

V važnejših mestih iščem zastopnike.

V važnejših mestih iščem zastopnike.

Dr. Anton Prus

je otvoril

odvetniško pisarno

v Konjicah.

4042

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

Pod Trančo. 48

Velika zaloga suhih vencev.Izdelovanje šopkov, vencev, trakov itd
Okusno delo in zmerne cene

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

! 500 kron !Vam plačam, ako moj uničevalec korenin
balzam **Ria** Vaših kurjih oces, bradavic,
otičancev ne odstrani v 3 dneh
brez bolečin. Cena lončka z ga-
rancijskim pismom 1 K. Komeny,
Kaschau (Kassa) I., Postf. 12/64 Ogrsko.**Podiranje hiše**št. 8 na Turjaškem trgu
se ofertnim potom odda.Pismene ponudbe naj se dopošljejo do
15. t. m. na naslov: 4020**Franc Jonko, Gradlišče št. 3.****Nadležne kocine in pege**na obrazu odpravi v najkrajšem času
z zajamčeno neškodljivim sredstvom in
gotovim uspehom 3855**Minka Kocijan**, izprašana maserka,
Sv. Petra cesta 28, skozi vežo.**Najsolidnejši vir**40 m dobrih ostankov za obleke K 18—
40 m izvrstnih ostankov zim. blaga „ 20—
30 m ostankov mod. blaga za obleke „ 18—
6 parov velikih rjuh „ 10—
100 kom. prima žepnih robcev „ 13—
tucat dobrih brisač „ 2-90
tucat prav težkih brisač „ 4-80
10 toplih zimskih rut „ 5—**Adolf Zucker, Plzeň št. 504 (Češko).**Razpošiljam samo po povzetju. Neuga-
jajoče vzamem vsak čas nazaj. Vzorci
se ne razpošiljajo. Najboljši dobavitelj
za trgovce, krošnjarje in sejmarje.**Proti prahajem, luskinam
in izpadanju las**

deluje najboljša priznana

Tanno-chinin tinktura
za lasekatera okrepuje lasišče, odstranjuje
luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodom 1 krono.

Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot
dve steklenici.Zaloga vseh preizkušenih zdravil,
medic. ml., medicinal. vin, špeci-
fiki, najfinjših parumov, kirurških
obvez, svežih mineralnih vod itd.**Dež. lekarna Milana Leusteka**

v Ljubljani Resljeva cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran. Jožefovega
jubli. mostu. 17V tej lekarni dobivajo zdravila tudi
člani bolniških blagajin južne železnice,
c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške
blagajne v Ljubljani.**Peč se kadi**pri sedanjem jako viharjem vremenu v skoro
vseh slučajih, ako je dimnik ogrožen odprt, brez
nastavka. Varnost, da vam dim ne bo udarjal
nasaj v stanovanja in kuhinje, opremitve dimnik
s več nego 700.000 krat preizkušenim jehnovim
nastavkom za dimnik in več se ne boste jezili.

J. A. John, d. d., Dunaj VIII., Langeasse 63/166.

Krajevna prodajalnica se na željo naznanja.

PRVO KRANJSKO PODJETJE

za izvrševanje umetnega vezenja in trgovina ročnih del

J. Repše & I. Jeršek

Ljubljana — Kongresni trg št. 5 — Ljubljana.

Zaradi velike zaloge se pričeta dela prodajajo po tvorniških cenah.
Izvrševanje društvenih zastav in trakov ter vseh
cerkvenih paramentov. Belo vezenje in predtiskarija.

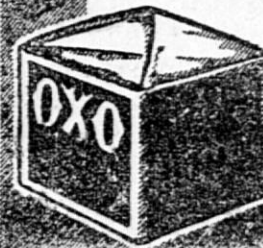
Občeznane nizke cene. Ugodni nakup raznih daril. Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Manufakturistdobra starejša moč z prima referencami
se sprejme za večjo manufakturno trgo-
vino na Štajerskem.

Ponudbe na upravnštvo »Slov. Naroda« pod „št. 200/4044.“

kocke
za gove-
jo juho

so kocke poznateljca. Izdeluje jih edino le

Liebig-vadružba največja izdelovalateljica mesnih izvlečkov
na svetu, in dajejo po svoji sestavi iz najbolj-
šega mesnega izvlečka pravo govejo juho.Vedno velika zaloga
**klobukov
in čepic**

lastnege izdelka.

Kupuje kože

vseh divjačin po
najvišjih dnev-
nih cenah.

Se priporoča

za izdelovanje

kožuhov vseh vrst, kakor tudi **damskih jop, kolerjev, mufov.** V za-
logi ima vedno veliko izbiro vseh vrst **kožuhovine.** — Sprejemajo se
popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po
najnižjih cenah. 3369**J. Wanek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21.****Vsaki dan**

otrdi to prepričanje:

nežno vonjavo, istotako fini okus, —
polno zlatorujavo barvo da naši kavi
edino le dobroznani, izkušeni za-
grebški„kavin pridatek pravi : Franck :“
s tovarniško znamko „kavin mlinček“.

Priporočamo našim
gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Kolo

skoro popolnoma novo v dobrem stanju ki je izvrsten za dirko sistem »Bianchi« se ceno proda. Pismene ponudbe na uprav. »Slov. Nar.« pod šifro: »Kolo/3990«.

Lepo, veliko, suho in svetlo

skladišče

se odda. 3584

Več pove Julij Meinel, uvoz kave, Šelenburgova ulica št. 7.

Moderne kožuhovine za dame

kačor mufi in ovratnice, otročje garniture, kožuhovine nastje čepice, ovratnice in rokavice za gospode v obilni izbiri in po poljubni ceni v modni in športni trgovini P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

SANATORIUM „EMONA“

v Ljubljani, Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. drž. boln.

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najfinije izvršitve in priporoča svojo zalogo storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in tolevalške čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera priposlan čevlji. 237

Velika izbira moderne kožuhovine!

1° perilo
za gospode, dame,
in otroke.

Klobuki

Čepice

Pletene obleke
za dečke.

Priporoča se modna trgovina
Peter Šterk
Ljubljana, Stari trg 18.

Najmodernejšje

bluze,

jutranje obleke.

Sportne jopice in čepice

za dame in otroke.

Otročje obleke.

Vse potrebščine za šivilje itd.

Priznana najnižje cene.

Velika zaloga najmodernejših slaničkov.
Klobuki
cilindre
in čepice
v najnovejših fazonih in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ.
Pristni Panama-slaničniki od 9 k do 50 k.

Kamparjec
Kleinoscheg

Modni salon

M. Sedej-Strnad

priporoča cenjenim damam

:: klobuke le najfinejše izvršbe. ::

Zalni klobuki vedno na razpolago.

Ljubljana, Prešernova ulica. Palača Mestne hranilnice.

Modni salon

Stuchly - Maschke

3 Ljubljana, Židovska ulica. 3

Priporoča po najnižji ceni cenj. damam tu in na deželi svojo bogato zalogo

zimskih klobukov in šport. čepic za dame in deklice.

Priznano dobro blago. — Nizke cene.

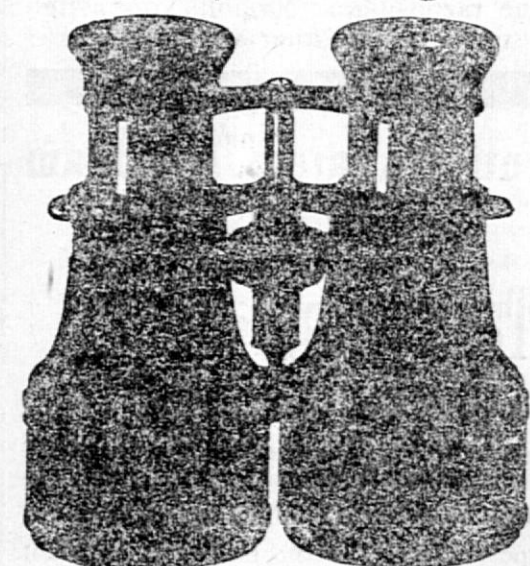
Popravila se točno izvršujejo. 1463 Zalni klobuki vedno v zalogi.

Fr. P. Zajec

Izprašan optik,

zalagatelj c. kr. armade, vojno morarice, demobrancev itd.

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Očala in ščipalniki po strokovnjaških in zdravniških predpisih. — Z elektr. obratom moderno urejena delavnica

Najnovejši cenik brezplačno!

POZOR! POZOR!

Zima se bliža — misliti jo treba na

peči!

Priporočam cenjenemu občinstvu svojo veliko

zalogo peči in štedilnikov

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 8

Naročila se izvršujejo vestno po primernih cenah.

Anton Kovačič

tovarna peči in štedilnikov

:: na Viču pri Ljubljani. ::

Kolesarji, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma brezplačno in poštne preste prvi slovenski pravkar izišli

bogato ilustrovani cenik 1913

za kolesa in posamezne dele.

Poglejte ga pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo prvovrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.

Karel Camernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12,

Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST.

*

Telefon št. 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvržena blaga. Najmodernejšje opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. — Shranjenje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozniških listov:

„DALMATIE“ delniške parobrodne družbe v Trstu.

Brzovozne proge Trst-Benčke in obratno, ter Trst Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst Avstrijskega Lloydja, Cunard-Line za I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Zmerne cene.

3237

Točna postrežba.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 8,000.000 kron.

152

Stritarjeva ulica šteč. 2.

Rezervni fondii okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3 0
4 4 0

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

vseh vrst po dnevnem kurzu.